STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 35421
12 oktober 2026

Advies Raad van State inzake het voorstel van wet, houdende wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen in verband met het introduceren van data en termijnen voor brede ondersteuning door Onze Minister en gemeenten (Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen)

Nader Rapport

1 oktober 2026
2026-0000393923

Aan de Koning

Nader rapport inzake het voorstel van wet, houdende wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen in verband met het introduceren van data en termijnen voor brede ondersteuning door Onze Minister en gemeenten (Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen)

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 4 juli 2026, nr. 245489, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 26 augustus 2026, nr. No. W06.26.00204/III, bied ik U hierbij aan.

De tekst van het advies treft u hieronder aan, voorzien van mijn reactie.

Bij Kabinetsmissive van 8 juli 2026, no.2026001484, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris Herstel en Toeslagen, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen in verband met het introduceren van data en termijnen voor brede ondersteuning door Onze Minister en gemeenten (Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen), met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel introduceert een einddatum voor de start van brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en hun gezinnen en andere rechthebbenden. Als een rechthebbende gebruik wil maken van brede ondersteuning, zal dit uiterlijk op 31 augustus 2027 door diegene kenbaar moeten worden gemaakt. Daarnaast bevat het voorstel een aantal maatregelen om de processen van brede ondersteuning in Nederland en in het buitenland te harmoniseren.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft het belang van een zorgvuldige afronding van brede ondersteuning, als onderdeel van de hersteloperatie toeslagen. Hierbij past de introductie van een einddatum voor het kenbaar maken van de wens om brede ondersteuning te gebruiken. Echter, niet overtuigend is gemotiveerd dat 31 augustus 2027 ook voor de rechthebbenden een redelijke en haalbare einddatum is. Hierbij speelt mee dat deze datum ligt vóór de beoogde afsluiting van de financiële compensaties op 31 december 2027. Met een latere einddatum kan aan mogelijke knelpunten tegemoet worden gekomen.

Over de voorgestelde harmonisering van het proces van brede ondersteuning in het buitenland met dat van brede ondersteuning in Nederland merkt de Afdeling in vergelijkbare zin op dat rekening moet worden gehouden met de bijzonderheden van brede ondersteuning in het buitenland. In het bijzonder bij de termijn voor het verstrekken van een financiële tegemoetkoming voor materiële voorzieningen is het de vraag of die bijzonderheden voldoende worden onderkend.

In verband met deze opmerkingen is aanpassing van de toelichting en zo nodig van het voorstel wenselijk.

1. Inhoud wetsvoorstel

Het wetsvoorstel bevat een aantal maatregelen om het proces van brede ondersteuning te verduidelijken en te structureren. Brede ondersteuning ziet op de hulp die gedupeerde aanvragers van een kinderopvangtoeslag en hun gezinnen, (ex-)partners en hun kinderen en nabestaanden (hierna:

rechthebbenden) kunnen krijgen voor het maken van een nieuwe start.[1] Gemeenten bieden brede ondersteuning aan in Nederland woonachtige rechthebbenden. Het Ondersteuningsteam Buitenland (OTB) biedt brede ondersteuning aan rechthebbenden die in het buitenland wonen.

De belangrijkste maatregel in het voorstel is het introduceren van een einddatum voor brede ondersteuning: de laatste datum waarop een rechthebbende kenbaar kan maken dat hij gebruik wil maken van brede ondersteuning. Als einddatum wordt 31 augustus 2027 voorgesteld. Een uitzondering wordt gemaakt voor personen van wie de gedupeerdheid of de rechtspositie wordt vastgesteld binnen zes maanden voor deze einddatum of pas daarna. Voor hen geldt dat zij toegang hebben tot brede ondersteuning in Nederland en het buitenland tot uiterlijk zes maanden na deze vaststelling.

Daarnaast voorziet het voorstel in een maximale termijn voor het aanpassen van het plan van aanpak, dat de basis vormt voor het verlenen van brede ondersteuning. Voor brede ondersteuning in Nederland en in het buitenland wordt vastgelegd dat het plan van aanpak tot uiterlijk twee jaar na het eerste gesprek kan worden aangepast. De looptijd van de toegekende voorzieningen kan langer zijn dan twee jaar, maar na twee jaar kunnen geen nieuwe doelen of voorzieningen meer worden opgenomen of verstrekt. De ondersteuning door medewerkers stopt ook na deze twee jaar, zo blijkt uit de toelichting.[2]

Tot slot voorziet het voorstel in een harmonisatie van het proces van brede ondersteuning in het buitenland met dat van brede ondersteuning in Nederland door de introductie van vergelijkbare termijnen en een noodzakelijkheidscriterium. Voor het proces van brede ondersteuning in Nederland zijn deze maatregelen per 1 januari 2025 ingevoerd.[3] Hiermee zijn goede ervaringen opgedaan, aldus de toelichting. Beoogd is om bij de termijnen voor brede ondersteuning in het buitenland rekening te houden met de bijzonderheden daarvan.[4]

2. Einddatum brede ondersteuning

Zoals wordt benoemd in de toelichting en ook blijkt uit de laatste voortgangsrapportage, bevindt de hersteloperatie zich inmiddels in een afrondende fase.[5] Medio 2026 zijn alle aanmeldingen beoordeeld en hebben alle ouders de uitkomst van hun integrale beoordeling ontvangen. Naar verwachting worden de bezwaren tegen de uitkomst van de integrale beoordeling in 2026 afgerond. Het streven is dat eind 2027 alle ouders in elk geval financieel gecompenseerd zijn voor de geleden schade als gevolg van de toeslagenaffaire.

Tegen deze achtergrond begrijpt de Afdeling dat de regering toewerkt naar een zorgvuldige afronding van de brede ondersteuning, dat een onderdeel is van de hersteloperatie toeslagen. Hierbij past het introduceren van een einddatum voor het kenbaar maken van de wens om brede ondersteuning te gebruiken. Een einddatum geeft aan rechthebbenden helderheid tot wanneer zij kunnen starten met brede ondersteuning en maakt het voor de uitvoering inzichtelijk hoelang deze ondersteuning nog geboden zal moeten worden.

Welke datum als einddatum wordt gekozen, is van groot belang. De gewenste duidelijkheid die een einddatum biedt, heeft pas meerwaarde als de einddatum voor alle betrokkenen redelijk en haalbaar is. Dit betekent dat niet alleen voor de uitvoerende partijen, maar ook voor gedupeerde ouders en hun gezinnen in Nederland én in het buitenland de einddatum behulpzaam en werkbaar moet zijn. Een einddatum die ver in de toekomst ligt, verliest aan betekenis. Een te vroege einddatum kan rechthebbenden overvallen, veel druk op het proces zetten en de uitvoering in de knel brengen.

Het voorstel introduceert 31 augustus 2027 als einddatum. Volgens de toelichting wordt met deze einddatum voldoende tijd en ruimte geboden aan rechthebbenden om, als zij dat nog niet hebben gedaan, hun behoefte aan brede ondersteuning kenbaar te maken.[6] Cijfers over het aantal rechthebbenden waarvoor brede ondersteuning al is ingezet, zijn er echter niet.[7] De kans bestaat daarom dat

---

1 Brede ondersteuning is gericht op het maken van een nieuwe start en kan betrekking hebben op vijf leefgebieden: financiën, gezin, werk, wonen en zorg. Voorbeelden zijn het krijgen van hulp van een financieel adviseur bij het op orde brengen van geldzaken of het volgen van een opleiding of een cursus.

2 Memorie van toelichting, paragraaf 3 en 4.3.2.

3 Dit gebeurde met de Wet aanpassing termijnen en nabestaanden regeling hersteloperatie toeslagen (Stb. 2024, 400). Deze maatregelen waren geen onderdeel van het wetsvoorstel dat destijds ter advisering aan de Afdeling is voorgelegd, maar zijn hier later bij nota van wijziging aan toegevoegd. Zie Kamerstukken II 2023/24, 36 577, nr. 9.

4 Memorie van toelichting, paragraaf 4.3.

5 Memorie van toelichting, paragraaf 2. '22e Voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen september–december 2025', 12 februari 2026 (bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 36 708, nr. 64).

6 Memorie van toelichting, paragraaf 2.1.

7 Memorie van toelichting, paragraaf 11. Gemeenten houden bij hoeveel plannen van aanpak zijn opgesteld (tot en met eind 2024 ongeveer 24.000), maar niet op hoeveel personen die plannen betrekking hebben.

de voorgestelde einddatum leidt tot een sterke piek in aanmeldingen en daarmee tot capaciteitsproblemen.[8] Tevens wijzen gemeenten op het risico dat kwetsbare gedupeerden zich niet of te laat zullen melden.

Ten aanzien van de keuze voor 31 augustus 2027 als einddatum wordt in de toelichting verwezen naar bestuurlijke afspraken tussen het Ministerie van Financiën en de Vereniging Nederlandse Gemeenten van december 2025.[9] Hieruit blijkt dat een uiterste aanmelddatum van 1 september 2027 werd gezien als redelijk en haalbaar, mits door beide partijen een reeks afspraken wordt nagekomen. Waarom voor deze specifieke datum is gekozen, blijkt hieruit niet. Ook gaat de toelichting bij het voorstel niet in op de voorwaarden waaronder deze datum werd gezien als redelijk en haalbaar.

In dit verband merkt de Afdeling nog op dat voor een deel van de rechthebbenden zal gelden dat zij pas kunnen overzien aan welke brede ondersteuning zij nog behoefte hebben als hun financiële hersteltraject volledig is afgerond.[10] Anders dan de regering doet voorkomen,[11] zijn deze twee onderdelen van de hersteloperatie wel te onderscheiden, maar niet te scheiden.[12] Omdat het een streven is om de financiële compensaties eind 2027 af te ronden en dit mogelijk nog meer tijd vergt, roept de keuze voor 31 augustus 2027 als einddatum voor het aanvragen van brede ondersteuning ook uit dit oogpunt vragen op.[13]

Gelet op het voorgaande is niet overtuigend gemotiveerd dat 31 augustus 2027 ook voor de rechthebbenden een redelijke en haalbare einddatum is. Met een latere einddatum kan tegemoet worden gekomen aan dit knelpunt.[14] Het ligt volgens de Afdeling in de rede om de einddatum in ieder geval niet vóór de beoogde datum van afronding van de financiële compensaties te leggen (31 december 2027). Verder kan het aanhouden van een marge, bijvoorbeeld zes maanden, dienstig zijn voor het geval dat voor het afronden van de financiële compensaties nog meer tijd nodig is.

De Afdeling adviseert de voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027 nader te motiveren of, als dit niet mogelijk is, te kiezen voor een latere einddatum.

Het kabinet acht de voorgenomen einddatum redelijk en haalbaar, om meerdere redenen. Allereerst is de inzet van het kabinet dat alle gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie en daarvoor een onderbouwde aanvraag hebben gedaan, uiterlijk eind 2027 een voorstel voor afronding hebben gekregen. Tot 1 mei 2026 hebben alle gedupeerde ouders die in aanmerking willen komen voor aanvullende schadecompensatie daartoe een aanvraag kunnen indienen via het aanmeldportaal MijnHerstel, voor zover zij dat niet al eerder hebben gedaan via een van de andere aanvullende schadecompensatieroutes.

Het wetsvoorstel kent bovendien een regeling voor gedupeerde ouders wier gedupeerdheid korter dan zes maanden voor de voorgenomen einddatum of daarna is vastgesteld. Ook hun ex-partners, kinderen of nabestaanden zijn onderdeel van deze regeling. Nadat de rechtspositie van deze ouders en getroffenen is vastgesteld, hebben zij nog zes maanden de tijd om hun wens kenbaar te maken om met de brede ondersteuning te starten. Voor deze – beperkte – doelgroep geldt dat de brede ondersteuning ook na de voorgenomen einddatum openstaat.

Daarnaast wijst het kabinet erop dat tot en met juni 2026 ruim 32.000 plannen van aanpak door gemeenten zijn opgesteld. Dit betekent dat een groot deel van de gedupeerde ouders en getroffenen die daar gebruik van willen maken, daar momenteel gebruik van maken of al hebben gemaakt.

Bovendien geldt juist voor gedupeerde ouders die na hun Integrale Beoordeling en de overname van hun schulden nog problemen ervaren, dat zij gebaat kunnen zijn bij tijdige inzet van brede hulp door hun gemeente. Het is in het belang van deze ouders om niet te wachten tot de afronding van hun financieel herstel, in het geval zij recht hebben op aanvullende schadecompensatie, zodat urgente problematiek kan worden aangepakt voordat deze verergert. Daarnaast geldt dat de brede ondersteuning pas start nadat een ouder of getroffene daartoe de wens heeft geuit. De gemeente heeft

---

8 Zie de quickscan van de VNG.
9 Zie Kamerstukken II 2025/26, 36 708, nr. 61.
10 Zie ook de reactie van de Oudercommissie Kinderopvangtoeslag.
11 In de memorie van toelichting, paragraaf 10, stelt de regering dat financiële compensatie en brede ondersteuning eigen doelen kennen en niet volgordelijk bedoeld zijn.
12 Zie ook Commissie-Van Dam, 'Minder beloven, meer doen. Een eerlijk en uitvoerbaar plan om toeslagenouders verder te helpen', 2025, p. 25–26.
13 De uitzondering voor vastgestelde gedupeerdheid binnen zes maanden voor de einddatum of daarna lost dit niet (geheel) op, omdat die niet ziet op de uitkomsten van verzoeken tot aanvullende schadevergoeding of juridische procedures daarover.
14 Zie ook de 'Bespreeknotitie afbouw toegang tot brede ondersteuning – onderbouwde voorkeur gemeenten', waaruit blijkt dat 2028 of 2029 wordt gezien als een passender jaar voor een harde deadline voor gedupeerden die al geruime tijd erkend zijn dan 2027.

vervolgens een redelijke termijn om het eerste gesprek in te plannen (in de regel acht weken) en daarna geldt nog een termijn van acht weken om het eerste plan van aanpak op te stellen. Dus na de voorgenomen einddatum zijn er in beginsel nog vier maanden tot het komen tot een plan van aanpak. In de gevallen dat een rechthebbende zich vlak voor de einddatum meldt, duurt het dan ook tot eind 2027 om het (eerste) plan van aanpak vast te stellen. Wat gelijk loopt aan de kabinetsdoelstelling dat eind 2027 een voorstel voor afronding van de aanvullende schade is gedaan.

Voor erkend gedupeerde ouders woonachtig in het buitenland geldt dat zij het aanbod van UHT hebben gekregen om door het Ondersteuningsteam Buitenland (hierna: OTB) te worden benaderd voor brede ondersteuning in het buitenland. Het merendeel van hen heeft dan ook brede ondersteuning door het OTB gekregen of maakt daar nu nog gebruik van.

Het kabinet wijst er verder op dat bestuurlijke afspraken zijn gemaakt met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG), op advies van de Bestuurlijk Regisseur, over de uiteindelijke afronding van de brede ondersteuning door gemeenten. Deze afspraken vormen een totaalpakket voor een zorgvuldige afronding van de brede ondersteuning en zien op het bieden van duidelijkheid aan gedupeerde ouders en getroffenen tot wanneer zij kunnen starten met de brede ondersteuning en op het bieden van duidelijkheid aan gemeenten die de brede ondersteuning verlenen over hoelang zij deze taak moeten uitvoeren. Verder zien de afspraken op het bieden van duidelijkheid over de bijbehorende financiering aan gemeenten om te kunnen investeren, de huidige wachtlijsten (in een beperkt aantal gemeenten) te behandelen en om achterstanden te voorkomen in geval van een mogelijke piek bij het aantal aanmeldingen in aanloop naar de voorgenomen einddatum. De voorgenomen einddatum hangt samen met het hierboven beschreven tijdpad om tot een plan van aanpak te komen eind 2027 in geval een rechthebbende zich vlak voor de einddatum meldt.

Het kabinet wijst in dit kader op het kwalitatieve onderzoek dat gedaan is onder een groep recent erkend gedupeerde ouders om na te gaan of zij wel of juist geen gebruik hebben gemaakt van de brede ondersteuning, en zo niet, waarom niet. Daaruit bleek dat het merendeel van de gedupeerde ouders bekend was met het aanbod van de brede ondersteuning. Degenen die hier geen gebruik van hadden gemaakt, wisten in een enkel geval onvoldoende wat het behelst en het merendeel dat er geen gebruik van maakt, had daar geen behoefte (meer) aan. Dit is illustratief voor het beeld dat gedupeerde ouders en getroffenen die brede ondersteuning wensen te krijgen van gemeenten, de weg daarnaartoe ook vinden of al hebben gevonden.

Een van de voorwaarden voor de voorgenomen einddatum is dat gedupeerde ouders en getroffenen voldoende gelegenheid hebben om hun wens kenbaar te maken dat zij met brede ondersteuning willen starten. Om hen hierover te informeren hebben gemeenten, het Rijk en andere betrokken partners in 2026 op meerdere momenten ouders en getroffenen geïnformeerd over de brede ondersteuning en de voorgenomen einddatum. Die inzet zullen zij de komende tijd intensiveren, om er voor te zorgen dat alle betrokkenen ruim voor de voorgenomen einddatum de afweging hebben kunnen maken of zij zich nog bij hun gemeente willen melden. Ook lokale netwerken die dicht bij de gedupeerde ouders en hun kinderen staan zullen daar expliciet bij worden betrokken. Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan het delen van de gegevens van kinderen en jongeren tussen UHT en gemeenten, opdat gemeenten ook deze groep doelgericht kunnen benaderen, in die gevallen dat zij nog geen gebruik hebben gemaakt van de brede ondersteuning.

De hersteloperatie is erop gericht om herstel te bieden voor het onrecht dat gedupeerde ouders is aangedaan, door hen financieel herstel te bieden en door – waar dit nodig is – hen ondersteuning te bieden naar de toekomst toe. Opdat zij weer regie over het eigen leven krijgen. Een deel van de erkend gedupeerde ouders heeft voldoende aan het financieel herstel en voelt geen behoefte aan ondersteuning door de gemeente en een deel van deze ouders wel. Het kabinet wijst er tevens op dat de brede ondersteuning door gemeenten en door het OTB een tijdelijke regeling is, want het is erop gericht om gedupeerde ouders en getroffenen te helpen bij het weer op de rit krijgen van hun leven. Deze regeling is in 2020 gestart en toegang daartoe staat daarmee tot aan de voorgenomen einddatum zeven jaar open. Daarbij kan het plan van aanpak voor de brede ondersteuning gedurende twee jaar aangepast worden en kan de totale duur van de brede ondersteuning ook daarna nog doorlopen voor binnen die periode toegekende verstrekkingen, zoals een opleiding. Daarmee zal de totale looptijd van de regeling van de brede ondersteuning dus minimaal negen jaar zijn. Het kabinet acht een tijdsbestek van negen jaar een redelijke termijn voor deze vorm van ondersteuning. Dat geeft alle gedupeerde ouders en getroffenen de mogelijkheid om gedurende een ruime periode gebruik te hebben gemaakt van de brede ondersteuning of daar alsnog gebruik van te maken, mocht die behoefte er zijn.

Het kabinet onderkent dat er gedupeerde ouders en getroffenen zijn die ook op de langere termijn ondersteuning vanuit de overheid nodig zullen hebben. Dit valt binnen de zorgtaak van de overheid binnen het reguliere sociaal domein. Binnen de hersteloperatie zijn de regelingen eindig, ook om

duidelijkheid te bieden aan zowel de ouders en getroffenen als aan de betrokken instanties, zoals gemeenten.

Gelet op het voorgaande acht het kabinet de voorgenomen einddatum dan ook redelijk en haalbaar. Veel gedupeerde ouders en getroffenen hebben al brede ondersteuning gekregen of krijgen die nu. Degenen die op een later moment de stap naar ondersteuning willen zetten hebben nog tot aan de voorgenomen einddatum van 1 september 2027 om kenbaar te maken dat zij daarmee willen starten. Voorts is het financieel herstel voor een aanzienlijk deel van de gedupeerde ouders al afgerond of wordt in het komende jaar afgerond. De communicatie inzet door onder meer gemeenten en UHT over de voorgenomen einddatum draagt er voorts aan bij dat alle rechthebbenden die nog geen gebruik hebben gemaakt van de brede ondersteuning en die behoefte wel hebben, dat kenbaar kunnen maken voor de voorgenomen einddatum.

De Memorie van Toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevud.

3. Termijnen voor brede ondersteuning buitenland

De Afdeling begrijpt dat de regering het proces van brede ondersteuning in het buitenland wil harmoniseren met dat van brede ondersteuning in Nederland. Om hiermee eveneens positieve ervaringen op te doen zoals bij de brede ondersteuning in Nederland, zal daarbij voldoende rekening moeten worden gehouden met de bijzonderheden van brede ondersteuning in het buitenland.

In dit verband valt op dat het OTB in zijn quickscan met name kritische vragen stelt bij de nieuwe termijn van zes maanden waarbinnen een financiële tegemoetkoming voor een materiële voorziening moet worden verstrekt. Volgens het OTB kent het bieden van ondersteuning in het buitenland een langzamere opbouw dan in Nederland, omdat de ondersteuning altijd op afstand gebeurt. De voorgestelde zes maandentermijn voor financiële tegemoetkomingen zet hier extra druk op en zou de kans op conflicten met rechthebbenden vergroten.[15]

De reactie van de regering beperkt zich tot het verwijzen naar de positieve ervaringen hiermee in Nederland.[16] Dit roept de vraag op of de bijzonderheden van het bieden van brede ondersteuning in het buitenland wel voldoende worden onderkend. Het risico bestaat anders dat met dit voorstel de processen weliswaar geharmoniseerd zijn, maar dat in de praktijk de ervaringen uiteen zullen lopen. Een nadere motivering waarom de voorgestelde termijnen passend zijn voor het proces van brede ondersteuning in het buitenland is daarom nodig.

De Afdeling adviseert in de toelichting nader te motiveren waarom de voorgestelde termijnen voor het proces van brede ondersteuning in het buitenland passend zijn gelet op de bijzonderheden van deze vorm van ondersteuning.

Bij de wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen van 1 januari 2025 zijn termijnen geïntroduceerd voor de brede ondersteuning door gemeenten in Nederland. Hiermee is inmiddels een kleine twee jaar ervaring opgedaan. Zowel bij de brede ondersteuning in het buitenland als in Nederland moet een casemanager (die vanuit de brede ondersteuning de gesprekken met rechthebbenden voert) eerst een vertrouwensband met een gedupeerde ouder of een getroffene opbouwen; mede daarom is er een termijn van acht weken voor het opstellen van het plan van aanpak na het eerste gesprek. Om rekening te houden met de bijzondere situatie in het buitenland, stelt het wetsvoorstel een langere termijn van 12 weken voor, voor het opstellen van het plan van aanpak voor de brede ondersteuning in het buitenland.

Een van de bijzonderheden die geldt voor de situatie in het buitenland is dat het soms een uitdaging is om het contact tussen de casemanager en de rechthebbende tot stand te brengen. De periode waarin het contact tot stand komt, vormt echter geen onderdeel van deze 12 weken termijn en gaat dus ook niet ten koste van de tijd die de casemanager en de rechthebbende hebben om het plan van aanpak op te stellen.

De termijn voor het toekennen van materiële voorzieningen is in Nederland en nu ook in het buitenland geïntroduceerd om de focus van de brede ondersteuning te leggen op de begeleiding aan gedupeerde ouders en getroffenen om weer regie over het eigen leven te krijgen. Het doel is daarbij om middels verstrekkingen bij te dragen aan een duurzame, structurele verbetering van de situatie van het gezin waarbij zij zelf in staat zijn om (toekomstige) kosten voor materiële zaken te dragen. Soms is het nodig om bepaalde materiële zaken te verstrekken om bijvoorbeeld acuut de huidige

[15] Zie de quickscan van het OTB, p. 5, 6.
[16] Memorie van toelichting, paragraaf 11.

leefsituatie te verbeteren, zoals wanneer een gezin niet in een veilig huis woont of als vervoer nodig is om een opleiding te kunnen volgen. Tijdens het eerste gesprek en eventuele vervolggesprekken wordt in kaart gebracht wat de woon- en leefsituatie is, welke hulpvragen een ouder, getroffene of gezin heeft en welke doelen er per leefgebied worden geformuleerd. Vervolgens beslist de gemeente of het Ondersteuningsteam Buitenland (hierna: OTB) welke ondersteuning daarbij noodzakelijk, redelijk en passend is, waarbij de ondersteuning moet bijdragen aan het behalen van de doelen die ook op de lange termijn duurzaam bijdragen aan het weer regie over het eigen leven krijgen door de rechthebbende.

De casemanager van de gemeente of het OTB voert gesprekken over bijvoorbeeld het volgen van een opleiding om uiteindelijk te kunnen voorzien in het eigen levensonderhoud en wat er nodig is om zo'n opleiding te kunnen volgen. Dat kan bijvoorbeeld een laptop zijn of vervoer naar de opleiding. Gedurende de eerste zes maanden na het eerste gesprek tijdens de brede ondersteuning in het buitenland kunnen die gesprekken gevoerd worden voor zover die gericht zijn op financiële tegemoetkomingen voor materiële voorzieningen. Doordat deze termijn pas vanaf het eerste gesprek start wordt rekening gehouden met de bijzondere omstandigheden in het buitenland, bijvoorbeeld als het leggen van contact tussen de casemanager en de rechthebbende tijd vergt.

Het plan van aanpak kan ook na de termijn van 12 weken vanaf het eerste gesprek nog aangevuld worden. Dat kan gedurende die eerste zes maanden voor zover dat ziet op financiële tegemoetkomingen voor materiële voorzieningen, maar ook daarna kunnen financiële verstrekkingen toegekend worden als het gaat om andere vormen van ondersteuning. De financiële tegemoetkoming voor de materiële voorziening kan ook na de eerste zes maanden nog verstrekt worden, mits die voor die termijn in het plan van aanpak is toegekend. Bijvoorbeeld als de opleiding pas na een jaar start, dan kan vooraf afgesproken worden dat bij de start van de opleiding de kosten van een laptop vergoed zullen worden. Hiermee ligt de focus op het behalen van de doelen van de ondersteuning en niet op het verstrekken van telkens nieuwe materiële zaken.

Daarnaast houdt het kabinet nadrukkelijk rekening met de bijzonderheden van de situatie van rechthebbenden in het buitenland door de huidige wettelijke termijn voor remigratie van één jaar te verlengen naar twee jaar. In de praktijk blijkt namelijk dat – met name gelet op de schaarste op de woningmarkt in Nederland – een termijn van één jaar in veel gevallen te kort is. Daarom wordt gedupeerde ouders en hun gezinnen meer ruimte gegeven, om samen met het OTB voldoende tijd te nemen om tot remigratie over te gaan, indien die wens bestaat.

Gelet hierop acht het kabinet de voorgenomen termijnen voor de brede ondersteuning in het buitenland passend. De Memorie van Toelichting is naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling aangevu.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De vice-president van de Raad van State,

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde voorstel van wet en de memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris Herstel Toeslagen,
S.Th.P.H. Palmen-Schlangen.

Advies Raad van State

No. W06.26.00204/III
's-Gravenhage, 26 augustus 2026

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 8 juli 2026, no.2026001484, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris Herstel en Toeslagen, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen in verband met het introduceren van data en termijnen voor brede ondersteuning door Onze Minister en gemeenten (Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen), met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel introduceert een einddatum voor de start van brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en hun gezinnen en andere rechthebbenden. Als een rechthebbende gebruik wil maken van brede ondersteuning, zal dit uiterlijk op 31 augustus 2027 door diegene kenbaar moeten worden gemaakt. Daarnaast bevat het voorstel een aantal maatregelen om de processen van brede ondersteuning in Nederland en in het buitenland te harmoniseren.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft het belang van een zorgvuldige afronding van brede ondersteuning, als onderdeel van de hersteloperatie toeslagen. Hierbij past de introductie van een einddatum voor het kenbaar maken van de wens om brede ondersteuning te gebruiken. Echter, niet overtuigend is gemotiveerd dat 31 augustus 2027 ook voor de rechthebbenden een redelijke en haalbare einddatum is. Hierbij speelt mee dat deze datum ligt vóór de beoogde afsluiting van de financiële compensaties op 31 december 2027. Met een latere einddatum kan aan mogelijke knelpunten tegemoet worden gekomen.

Over de voorgestelde harmonisering van het proces van brede ondersteuning in het buitenland met dat van brede ondersteuning in Nederland merkt de Afdeling in vergelijkbare zin op dat rekening moet worden gehouden met de bijzonderheden van brede ondersteuning in het buitenland. In het bijzonder bij de termijn voor het verstrekken van een financiële tegemoetkoming voor materiële voorzieningen is het de vraag of die bijzonderheden voldoende worden onderkend.

In verband met deze opmerkingen is aanpassing van de toelichting en zo nodig van het voorstel wenselijk.

1. Inhoud wetsvoorstel

Het wetsvoorstel bevat een aantal maatregelen om het proces van brede ondersteuning te verduidelijken en te structureren. Brede ondersteuning ziet op de hulp die gedupeerde aanvragers van een kinderopvangtoeslag en hun gezinnen, (ex-)partners en hun kinderen en nabestaanden (hierna: rechthebbenden) kunnen krijgen voor het maken van een nieuwe start.[1] Gemeenten bieden brede ondersteuning aan in Nederland woonachtige rechthebbenden. Het Ondersteuningsteam Buitenland (OTB) biedt brede ondersteuning aan rechthebbenden die in het buitenland wonen.

De belangrijkste maatregel in het voorstel is het introduceren van een einddatum voor brede ondersteuning: de laatste datum waarop een rechthebbende kenbaar kan maken dat hij gebruik wil maken van brede ondersteuning. Als einddatum wordt 31 augustus 2027 voorgesteld. Een uitzondering wordt gemaakt voor personen van wie de gedupeerdheid of de rechtspositie wordt vastgesteld binnen zes maanden voor deze einddatum of pas daarna. Voor hen geldt dat zij toegang hebben tot brede ondersteuning in Nederland en het buitenland tot uiterlijk zes maanden na deze vaststelling.

Daarnaast voorziet het voorstel in een maximale termijn voor het aanpassen van het plan van aanpak, dat de basis vormt voor het verlenen van brede ondersteuning. Voor brede ondersteuning in Nederland en in het buitenland wordt vastgelegd dat het plan van aanpak tot uiterlijk twee jaar na het eerste gesprek kan worden aangepast. De looptijd van de toegekende voorzieningen kan langer zijn dan twee jaar, maar na twee jaar kunnen geen nieuwe doelen of voorzieningen meer worden opgenomen of verstrekt. De ondersteuning door medewerkers stopt ook na deze twee jaar, zo blijkt uit de toelichting.[2]

---

[1] Brede ondersteuning is gericht op het maken van een nieuwe start en kan betrekking hebben op vijf leefgebieden: financiën, gezin, werk, wonen en zorg. Voorbeelden zijn het krijgen van hulp van een financieel adviseur bij het op orde brengen van geldzaken of het volgen van een opleiding of een cursus.

[2] Memorie van toelichting, paragraaf 3 en 4.3.2.

Tot slot voorziet het voorstel in een harmonisatie van het proces van brede ondersteuning in het buitenland met dat van brede ondersteuning in Nederland door de introductie van vergelijkbare termijnen en een noodzakelijkheidscriterium. Voor het proces van brede ondersteuning in Nederland zijn deze maatregelen per 1 januari 2025 ingevoerd.[3] Hiermee zijn goede ervaringen opgedaan, aldus de toelichting. Beoogd is om bij de termijnen voor brede ondersteuning in het buitenland rekening te houden met de bijzonderheden daarvan.[4]

2. Einddatum brede ondersteuning

Zoals wordt benoemd in de toelichtirlg en ook blijkt uit de laatste voortgangsrapportage, bevindt de hersteloperatie zich inmiddels in een afrondende fase.[5] Medio 2026 zijn alle aanmeldingen beoordeeld en hebben alle ouders de uitkomst van hun integrale beoordeling ontvangen. Naar verwachting worden de bezwaren tegen de uitkomst van de integrale beoordeling in 2026 afgerond. Het streven is dat eind 2027 alle ouders in elk geval financieel gecompenseerd zijn voor de geleden schade als gevolg van de toeslagenaffaire.

Tegen deze achtergrond begrijpt de Afdeling dat de regering toewerkt naar een zorgvuldige afronding van de brede ondersteuning, dat een onderdeel is van de hersteloperatie toeslagen. Hierbij past het introduceren van een einddatum voor het kenbaar maken van de wens om brede ondersteuning te gebruiken. Een einddatum geeft aan rechthebbenden helderheid tot wanneer zij kunnen starten met brede ondersteuning en maakt het voor de uitvoering inzichtelijk hoelang deze ondersteuning nog geboden zal moeten worden.

Welke datum als einddatum wordt gekozen, is van groot belang. De gewenste duidelijkheid die een einddatum biedt, heeft pas meerwaarde als de einddatum voor alle betrokkenen redelijk en haalbaar is. Dit betekent dat niet alleen voor de uitvoerende partijen, maar ook voor gedupeerde ouders en hun gezinnen in Nederland én in het buitenland de einddatum behulpzaam en werkbaar moet zijn. Een einddatum die ver in de toekomst ligt, verliest aan betekenis. Een te vroege einddatum kan rechthebbenden overvallen, veel druk op het proces zetten en de uitvoering in de knel brengen.

Het voorstel introduceert 31 augustus 2027 als einddatum. Volgens de toelichting wordt met deze einddatum voldoende tijd en ruimte geboden aan rechthebbenden om, als zij dat nog niet hebben gedaan, hun behoefte aan brede ondersteuning kenbaar te maken.[6] Cijfers over het aantal rechthebbenden waarvoor brede ondersteuning al is ingezet, zijn er echter niet.[7] De kans bestaat daarom dat de voorgestelde einddatum leidt tot een sterke piek in aanmeldingen en daarmee tot capaciteitsproblemen.[8] Tevens wijzen gemeenten op het risico dat kwetsbare gedupeerden zich niet of te laat zullen melden.

Ten aanzien van de keuze voor 31 augustus 2027 als einddatum wordt in de toelichting verwezen naar bestuurlijke afspraken tussen het Ministerie van Financiën en de Vereniging Nederlandse Gemeenten van december 2025.[9] Hieruit blijkt dat een uiterste aanmelddatum van 1 september 2027 werd gezien als redelijk en haalbaar, mits door beide partijen een reeks afspraken wordt nagekomen. Waarom voor deze specifieke datum is gekozen, blijkt hieruit niet. Ook gaat de toelichting bij het voorstel niet in op de voorwaarden waaronder deze datum werd gezien als redelijk en haalbaar.

In dit verband merkt de Afdeling nog op dat voor een deel van de rechthebbenden zal gelden dat zij pas kunnen overzien aan welke brede ondersteuning zij nog behoefte hebben als hun financiële hersteltraject volledig is afgerond.[10] Anders dan de regering doet voorkomen,[11] zijn deze twee onderdelen van de hersteloperatie wel te onderscheiden, maar niet te scheiden.[12] Omdat het een streven is om de financiële compensaties eind 2027 af te ronden en dit mogelijk nog meer tijd vergt,

---

3 Dit gebeurde met de Wet aanpassing termijnen en nabestaanden regeling hersteloperatie toeslagen (Stb. 2024, 400). Deze maatregelen waren geen onderdeel van het wetsvoorstel dat destijds ter advisering aan de Afdeling is voorgelegd, maar zijn hier later bij nota van wijziging aan toegevoegd. Zie Kamerstukken II 2023/24, 36 577, nr. 9.

4 Memorie van toelichting, paragraaf 4.3.

5 Memorie van toelichting, paragraaf 2. '22e Voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen september–december 2025', 12 februari 2026 (bijlage bij Kamerstukken II 2025/26, 36 708, nr. 64).

6 Memorie van toelichting, paragraaf 2.1.

7 Memorie van toelichting, paragraaf 11. Gemeenten houden bij hoeveel plannen van aanpak zijn opgesteld (tot en met eind 2024 ongeveer 24.000), maar niet op hoeveel personen die plannen betrekking hebben.

8 Zie de quickscan van de VNG.

9 Zie Kamerstukken II 2025/26, 36 708, nr. 61.

10 Zie ook de reactie van de Oudercommissie Kinderopvangtoeslag.

11 In de memorie van toelichting, paragraaf 10, stelt de regering dat financiële compensatie en brede ondersteuning eigen doelen kennen en niet volgordelijk bedoeld zijn.

12 Zie ook Commissie-Van Dam, 'Minder beloven, meer doen. Een eerlijk en uitvoerbaar plan om toeslagenouders verder te helpen', 2025, p. 25–26.

roept de keuze voor 31 augustus 2027 als einddatum voor het aanvragen van brede ondersteuning ook uit dit oogpunt vragen op.[13]

Gelet op het voorgaande is niet overtuigend gemotiveerd dat 31 augustus 2027 ook voor de rechthebbenden een redelijke en haalbare einddatum is. Met een latere einddatum kan tegemoet worden gekomen aan dit knelpunt.[14] Het ligt volgens de Afdeling in de rede om de einddatum in ieder geval niet vóór de beoogde datum van afronding van de financiële compensaties te leggen (31 december 2027). Verder kan het aanhouden van een marge, bijvoorbeeld zes maanden, dienstig zijn voor het geval dat voor het afronden van de financiële compensaties nog meer tijd nodig is.

De Afdeling adviseert de voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027 nader te motiveren of, als dit niet mogelijk is, te kiezen voor een latere einddatum.

3. Termijnen voor brede ondersteuning buitenland

De Afdeling begrijpt dat de regering het proces van brede ondersteuning in het buitenland wil harmoniseren met dat van brede ondersteuning in Nederland. Om hiermee eveneens positieve ervaringen op te doen zoals bij de brede ondersteuning in Nederland, zal daarbij voldoende rekening moeten worden gehouden met de bijzonderheden van brede ondersteuning in het buitenland.

In dit verband valt op dat het OTB in zijn quickscan met name kritische vragen stelt bij de nieuwe termijn van zes maanden waarbinnen een financiële tegemoetkoming voor een materiële voorziening moet worden verstrekt. Volgens het OTB kent het bieden van ondersteuning in het buitenland een langzamere opbouw dan in Nederland, omdat de ondersteuning altijd op afstand gebeurt. De voorgestelde zesmaandentermijn voor financiële tegemoetkomingen zet hier extra druk op en zou de kans op conflicten met rechthebbenden vergroten.[15]

De reactie van de regering beperkt zich tot het verwijzen naar de positieve ervaringen hiermee in Nederland.[16] Dit roept de vraag op of de bijzonderheden van het bieden van brede ondersteuning in het buitenland wel voldoende worden onderkend. Het risico bestaat anders dat met dit voorstel de processen weliswaar geharmoniseerd zijn, maar dat in de praktijk de ervaringen uiteen zullen lopen. Een nadere motivering waarom de voorgestelde termijnen passend zijn voor het proces van brede ondersteuning in het buitenland is daarom nodig.

De Afdeling adviseert in de toelichting nader te motiveren waarom de voorgestelde termijnen voor het proces van brede ondersteuning in het buitenland passend zijn gelet op de bijzonderheden van deze vorm van ondersteuning.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De vice-president van de Raad van State,
S. van Haersma Buma.

[13] De uitzondering voor vastgestelde gedupeerdheid binnen zes maanden voor de einddatum of daarna lost dit niet (geheel) op, omdat die niet ziet op de uitkomsten van verzoeken tot aanvullende schadevergoeding of juridische procedures daarover.
[14] Zie ook de 'Bespreeknotitie afbouw toegang tot brede ondersteuning – onderbouwde voorkeur gemeenten', waaruit blijkt dat 2028 of 2029 wordt gezien als een passender jaar voor een harde deadline voor gedupeerden die al geruime tijd erkend zijn dan 2027.
[15] Zie de quickscan van het OTB, p. 5, 6.
[16] Memorie van toelichting, paragraaf 11.

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Wijziging van de Wet hersteloperatie toeslagen in verband met het introduceren van data en termijnen voor brede ondersteuning door Onze Minister en gemeenten (Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is duidelijkheid te bieden over een zorgvuldige afbouw van de brede ondersteuning in het kader van de hersteloperatie toeslagen en de brede ondersteuning in het buitenland daarbij te harmoniseren met die in Nederland, door een uiterste datum te bepalen waarvoor rechthebbenden uiterlijk kenbaar moeten maken gebruik te willen maken van brede ondersteuning en data en termijnen te introduceren voor brede ondersteuning in het buitenland;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Wet hersteloperatie toeslagen wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 2.15 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het eerste lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. die aanvrager kenbaar maakt gebruik te willen maken van deze ondersteuning uiterlijk op 31 augustus 2027, dan wel indien de beschikking tot het toepassen van een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7 een dagtekening heeft van na 28 februari 2027, uiterlijk zes maanden na dagtekening van die beschikking.

2. In het tweede lid wordt na ‘financiële tegemoetkoming’ ingevoegd ‘voor een materiële voorziening’ en aan het lid wordt toegevoegd ‘en die naar het oordeel van Onze Minister noodzakelijk zijn voor het maken van een nieuwe start in het kader van herstel’.

3. In het derde lid wordt ‘drie maanden na het ambtshalve aanbod, bedoeld in het eerste lid’ vervangen door ‘twaalf weken na het eerste gesprek, bedoeld in het vierde lid’.

4. Aan het vierde lid worden twee zinnen toegevoegd, luidende: Het plan van aanpak wordt opgesteld binnen twaalf weken na het eerste gesprek tussen de aanvrager en Onze Minister waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld.Het plan van aanpak kan tot uiterlijk twee jaar nadat het eerste gesprek heeft plaatsgevonden worden gewijzigd.

5. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. De tegemoetkoming, bedoeld in het tweede lid, vindt plaats binnen zes maanden na het eerste gesprek.

6. In het zesde lid (nieuw) vervalt ‘indien het plan van aanpak is vastgesteld voor 1 juli 2025 en’ en wordt ‘een jaar nadat het plan van aanpak is vastgesteld’ vervangen door ‘twee jaar na het eerste gesprek’.

7. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

7. Onze Minister beëindigt de brede ondersteuning indien de aanvrager naar het oordeel van Onze Minister een nieuwe start in het kader van herstel heeft kunnen maken.

B.

Artikel 2.15a wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het eerste lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. die ex-partner kenbaar maakt gebruik te willen maken van deze ondersteuning uiterlijk op 31 augustus 2027, dan wel indien de beschikking tot compensatie als bedoeld in artikel 2.14h, eerste lid, een dagtekening heeft van na 28 februari 2027, uiterlijk zes maanden na dagtekening van die beschikking.

2. In het tweede lid wordt na 'financiële tegemoetkoming' ingevoegd 'voor een materiële voorziening' en aan het lid wordt toegevoegd 'en die naar het oordeel van Onze Minister noodzakelijk zijn voor het maken van een nieuwe start in het kader van herstel'.

3. In het derde lid wordt 'drie maanden na het ambtshalve aanbod, bedoeld in het eerste lid' vervangen door 'twaalf weken na het eerste gesprek, bedoeld in het vierde lid'.

4. Aan het vierde lid worden twee zinnen toegevoegd, luidende: Het plan van aanpak wordt opgesteld binnen twaalf weken na het eerste gesprek waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld, tussen die ex-partner en Onze Minister. Het plan van aanpak kan tot uiterlijk twee jaar nadat het eerste gesprek heeft plaatsgevonden worden gewijzigd.

5. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. De tegemoetkoming, bedoeld in het tweede lid, vindt plaats binnen zes maanden na het eerste gesprek.

6. In het zesde lid (nieuw) vervalt 'indien het plan van aanpak is vastgesteld binnen drie maanden nadat de wens tot remigratie kenbaar is gemaakt en' en wordt 'een jaar nadat het plan van aanpak is vastgesteld' vervangen door 'twee jaar na het eerste gesprek'.

7. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

7. Onze Minister beëindigt de brede ondersteuning indien de ex-partner naar het oordeel van Onze Minister een nieuwe start in het kader van herstel heeft kunnen maken.

C.

Artikel 2.15b wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. Aan onderdeel a wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:

3°. die partner van een overleden aanvrager kenbaar maakt gebruik te willen maken van deze ondersteuning uiterlijk op 31 augustus 2027 dan wel indien de beschikking tot compensatie of tegemoetkoming, kwijtschelding van bestuursrechtelijke schulden of overneming en betaling van privaatrechtelijke schulden van de gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.9a een dagtekening heeft van na 28 februari 2027 uiterlijk zes maanden na dagtekening van die beschikking.

b. In onderdeel b wordt 'indien dat kind op 7 juli 2020 niet in Nederland woonde en op het moment van ambtshalve toetsing door Onze Minister niet in Nederland woont' vervangen door 'indien:

1°. dat kind van een overleden aanvrager op 7 juli 2020 niet in Nederland woonde;
2°. dat kind van een overleden aanvrager op het moment van ambtshalve toetsing door Onze Minister niet in Nederland woont;
3°. dat kind van een overleden aanvrager kenbaar maakt gebruik te willen maken van deze ondersteuning uiterlijk op 31 augustus 2027 dan wel indien de beschikking tot compensatie of tegemoetkoming, kwijtschelding van bestuursrechtelijke schulden of overneming en betaling van privaatrechtelijke schulden van de gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.9a een dagtekening heeft van na 28 februari 2027 uiterlijk zes maanden na dagtekening van die beschikking.'

2. In het tweede lid wordt na 'financiële tegemoetkoming' ingevoegd 'voor een materiële voorziening' en aan het lid wordt toegevoegd 'en die naar het oordeel van Onze Minister noodzakelijk zijn voor het maken van een nieuwe start in het kader van herstel'.

3. In het derde lid wordt ‘drie maanden na het ambtshalve aanbod, bedoeld in het eerste lid’ vervangen door ‘twaalf weken na het eerste gesprek, bedoeld in het vierde lid’.

4. Aan het vierde lid worden twee zinnen toegevoegd, luidende: Het plan van aanpak wordt opgesteld binnen twaalf weken na het eerste gesprek waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld, tussen die partner of dat kind en Onze Minister. Het plan van aanpak kan tot uiterlijk twee jaar nadat het eerste gesprek heeft plaatsgevonden worden gewijzigd.

5. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. De tegemoetkoming, bedoeld in het tweede lid, vindt plaats binnen zes maanden na het eerste gesprek.

6. In het zesde lid (nieuw) vervalt ‘indien het plan van aanpak is vastgesteld binnen drie maanden nadat de wens tot remigratie kenbaar is gemaakt en’ en wordt ‘een jaar nadat het plan van aanpak is vastgesteld’ vervangen door ‘twee jaar na het eerste gesprek’.

7. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

7 Onze Minister beëindigt de brede ondersteuning, indien de partner van een overleden aanvrager, onderscheidenlijk het kind van een overleden aanvrager, naar het oordeel van Onze Minister een nieuwe start in het kader van herstel heeft kunnen maken.

D.

Artikel 2.21 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt na ‘ingezetene van die gemeente’ ingevoegd ‘die uiterlijk op 31 augustus 2027 kenbaar maakt gebruik te willen maken van deze ondersteuning en’.

2. Na het eerste lid worden twee leden ingevoegd, luidende:

1a. Indien een beschikking die betrekking heeft op de toekenning van een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7, vierde lid, een dagtekening heeft van na 28 februari 2027, maakt een aanvrager in afwijking van het eerste lid, aanhef, uiterlijk zes maanden na die dagtekening kenbaar gebruik te willen maken van de brede ondersteuning.

1b. Indien een beschikking die betrekking heeft op de toekenning van een voorziening als bedoeld in de artikelen 2.12, 2.14h, eerste lid, 2.9a of 2.9b, aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, c, d, onderscheidenlijk e, een dagtekening heeft van na 28 februari 2027, maakt die persoon in afwijking van het eerste lid, aanhef, uiterlijk zes maanden na die dagtekening kenbaar gebruik te willen maken van de brede ondersteuning.

3. Aan het vierde lid wordt een zin toegevoegd, luidende: Het plan van aanpak kan tot uiterlijk twee jaar nadat het eerste gesprek heeft plaatsgevonden worden gewijzigd.

4. In lid 4b vervalt ‘, maar uiterlijk twee jaar na het eerste gesprek’.

E.

Na artikel 8.9 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 8.9a. Overgangsrecht introductie termijnen voor verlenen van brede ondersteuning in het buitenland

1. Indien voor de datum van inwerkingtreding van de Wet data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen het eerste gesprek waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld heeft plaatsgevonden tussen een aanvrager van een kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.15, eerste lid, een ex-partner als bedoeld in artikel 2.15a, eerste lid, een partner van een overleden aanvrager als bedoeld in artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel a, of een kind van een overleden aanvrager als bedoeld in artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel b, en Onze Minister, maar nog geen plan van aanpak is opgesteld, geldt, in afwijking van artikel 2.15, vierde lid, tweede en derde zin, zesde en zevende lid, artikel 2.15a, vierde lid, tweede en derde zin, zesde en zevende lid, onderscheidenlijk artikel 2.15b, vierde lid, tweede en derde zin, zesde en zevende lid, dat:
a. het plan van aanpak wordt opgesteld binnen twaalf weken na die datum;

b. een financiële tegemoetkoming voor een materiële voorziening wordt toegekend binnen zes maanden na die datum;
c. de remigratie naar Nederland plaatsvindt binnen twee jaar na die datum;
d. het plan van aanpak tot uiterlijk twee jaar na die datum kan worden gewijzigd.

2. Indien voor de datum van inwerkingtreding van de Wet data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen een plan van aanpak als bedoeld in de artikelen 2.15, vierde lid, 2.15a, vierde lid, of 2.15b, vierde lid, is opgesteld, geldt, in afwijking van artikel 2.15, vierde lid, derde zin, vijfde en zesde lid, artikel 2.15a, vierde lid, derde zin, vijfde en zesde lid, onderscheidenlijk artikel 2.15b, vierde lid, derde zin, vijfde lid, en zesde lid, dat:
a. een financiële tegemoetkoming voor een materiële voorziening wordt toegekend binnen zes maanden na die datum;
b. de remigratie naar Nederland plaatsvindt binnen twee jaar na die datum;
c. het plan van aanpak tot uiterlijk twee jaar na die datum kan worden gewijzigd.

ARTIKEL II

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL III

Deze wet wordt aangehaald als: Wet introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Staatssecretaris van Financiën,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoud
I. ALGEMEEN
1. Inleiding
2. Een einddatum introduceren voor het starten van brede ondersteuning in Nederland
2.1 Een einddatum voor start brede ondersteuning in Nederland
2.2 De ontwikkelingen in de brede ondersteuning in Nederland
2.3 Zorgvuldige afbouw
2.4 Ondersteuning aan jongvolwassenen
2.5 Zorgvuldige overgang naar het regulier sociaal domein
2.6 Maximale termijn voor het aanpassen van een plan van aanpak
3. Maximale termijn voor het aanpassen van een plan van aanpak
4. Een einddatum introduceren voor het starten van brede ondersteuning in het buitenland
4.1 Een einddatum voor het doen van een beroep op de brede ondersteuning in het buitenland
4.2 Het doel van de brede ondersteuning in het buitenland
4.3 Termijnen voor brede ondersteuning in het buitenland
4.3.1 Termijn tussen eerste gesprek en opstellen plan van aanpak
4.3.2 Maximale termijn voor aanpassen plan van aanpak
4.3.3 Maximale termijn voor financiële tegemoetkoming
4.3.4 Maximale termijn voor uitvoering remigratiewens
4.4 Noodzakelijkheidscriterium
5. Toegang tot de brede ondersteuning bij vastgestelde gedupeerdheid na einddatum
6. Budgettaire aspecten
7. Doenbaarheid van de maatregelen voor burgers
8. Administratieve lasten voor burgers
9. EU-aspecten
10. Advies en consultatie
11. Uitvoering
12. Evaluatie
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

Op grond van de Wet hersteloperatie toeslagen (Wht) kan het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) brede ondersteuning bieden aan in Nederland woonachtige gedupeerde aanvragers en hun gezinnen, de (ex)partners en hun kinderen en aan nabestaanden (hierna: de rechthebbende) 'met het oog op het maken van een nieuwe start in het kader van herstel'. De ondersteuning ziet op vijf leefgebieden: financiën, gezin, werk, wonen en zorg. De gemeente stelt een plan van aanpak op samen met de rechthebbende. In Nederland woonachtige kinderen hebben (vanaf 16 jaar) ook zelfstandig recht op een plan van aanpak. Aan erkend gedupeerde aanvragers en hun kinderen, hun (ex)partners en hun kinderen en de nabestaanden die in het buitenland wonen, biedt het Ondersteuningsteam Buitenland (hierna: OTB) namens de Minister van Financiën op dezelfde vijf leefgebieden ondersteuning. Kinderen hebben in het buitenland als onderdeel van het gezin recht op een plan van aanpak. Sinds 2020 zijn veel in Nederland woonachtige gedupeerde aanvragers, hun (ex)partners en hun kinderen geholpen vanuit de brede ondersteuning. In het buitenland geldt de brede ondersteuning sinds 2022.

De ondersteuning is erop gericht om hen te helpen om een nieuwe start te maken, door weer regie te krijgen over hun eigen leven. Nu de hersteloperatie zich in een verder gevorderd stadium bevindt en de rechthebbende volop gebruik heeft kunnen maken (en velen nog steeds gebruik maken) van de brede ondersteuning in Nederland of in het buitenland, wordt toegewerkt naar een zorgvuldige afronding. In dat kader is het belangrijk om alle betrokkenen helderheid te geven over het moment tot wanneer de start van de brede ondersteuning mogelijk is: daartoe wordt een einddatum geïntroduceerd voor het moment waarop een rechthebbende kenbaar kan maken te willen starten met de brede ondersteuning. Een rechthebbende op de brede ondersteuning die daar nog geen gebruik van heeft gemaakt en dat alsnog wil doen, moet dat uiterlijk op 31 augustus 2027 kenbaar maken (deze datum van 31 augustus 2027, dus vóór 1 september 2027 wordt hierna aangeduid als 'einddatum'). Dat kenbaar maken is op de gebruikelijke wijze: bij de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (hierna: UHT) of de gemeente in het geval van de brede ondersteuning in Nederland of bij UHT in het geval van de ondersteuning in het buitenland. Een rechthebbende kan bellen of een bericht sturen aan UHT of de gemeente (bij ondersteuning in Nederland), hier zijn dus geen vormvereisten aan verbonden.

Bij de meest recente wijziging van de Wht, op 1 januari 2025, zijn termijnen ingevoerd voor het proces

van de brede ondersteuning in Nederland.[1] Die termijnen dienen ertoe om duidelijkheid over het proces te geven aan zowel de rechthebbende als de gemeente. De termijnen voor het voeren van het eerste gesprek, het opstellen van het plan van aanpak, het verstrekken van materiële vergoedingen en de termijn waarbinnen het plan van aanpak nog gewijzigd kan worden, hebben duidelijkheid gegeven over het proces aan zowel rechthebbenden als gemeenten. Zo is de termijn van zes maanden voor het verstrekken van materiële vergoedingen erop gericht om de focus van de ondersteuning te leggen op de hulpvragen van de rechthebbende, het formuleren van de doelen van de ondersteuning en het inrichten daarvan.

Dit wetsvoorstel beoogt vergelijkbare termijnen in te voeren voor het verlenen van de brede ondersteuning in het buitenland. Dit dient ertoe om tot een harmonisatie te komen tussen de brede ondersteuning in Nederland en die in het buitenland, rekening houdend met de bijzonderheden van de ondersteuning in het buitenland. De termijnen die gelden voor de brede ondersteuning in Nederland geven duidelijkheid en structuur aan het proces van de ondersteuning. Door die termijnen ook in te voeren voor de brede ondersteuning in het buitenland ontstaat ook daar meer duidelijkheid over het proces en wordt de structuur van de ondersteuning helder. Ook daar moet de hulpvraag duidelijk zijn per leefgebied en zijn de doelen in het plan van aanpak leidend voor de geboden ondersteuning.

In de Wht staat nu dat de brede ondersteuning in Nederland wordt beëindigd na maximaal twee jaar of eerder als de doelen in het plan van aanpak zijn behaald. De bedoeling van de wet[2] en de praktijk zijn echter dat het plan van aanpak voor de brede ondersteuning in Nederland gedurende maximaal twee jaar kan worden gewijzigd. Alle toekenningen voor ondersteuning moeten binnen die twee jaar in een plan van aanpak zijn opgenomen. Specifieke vormen van ondersteuning kunnen wel ook na die twee jaar nog doorlopen, bijvoorbeeld als een opleiding wordt gevolgd. Om te verduidelijken dat het gaat om de maximale periode waarbinnen een plan van aanpak nog gewijzigd kan worden, wordt de Wht aangepast. Deze termijn wordt ook geïntroduceerd voor de brede ondersteuning in het buitenland.

De hulpvragen en de doelen van de ondersteuning in Nederland worden getoetst aan het noodzakelijkheidscriterium. Het college beoordeelt of het voldoen aan de behoefte van de rechthebbende aan een specifieke vorm van ondersteuning noodzakelijk is om een nieuwe start te maken. Die start en de ondersteuning zijn gericht op de toekomst; dat is dus niet hetzelfde als terugkeren in de oude situatie. De hersteloperatie kan gedupeerde ouders, hun (ex)partners, hun kinderen en hun nabestaanden immers niet terugbrengen in de situatie waarin zij zich bevonden voor de onterechte terugvorderingen van de Belastingdienst.[3] Het financieel herstel ziet op het terugbetalen van de onterecht ingevorderde kinderopvangtoeslag, plus een materiële en immateriële compensatie. De brede ondersteuning helpt de rechthebbende met het herwinnen van eigen regie op het leven om een nieuwe start te kunnen maken. Dezelfde uitgangspunten gelden voor de ondersteuning in het buitenland; het beoordelen van de noodzakelijkheid van de ondersteuning is ook daarbij een belangrijk criterium. Daarom wordt dat ook daarvoor geïntroduceerd. Daarmee wordt helderheid en rechtszekerheid geboden over hoe aanvragen tot ondersteuning worden getoetst.

Specifieke toegang tot brede ondersteuning na einddatum

Er is medio 2026 een kleine groep ouders waarvan de gedupeerdheid nog niet is vastgesteld. Zij zijn in bezwaar en mogelijk in beroep gegaan tegen de afwijzende Integrale Beoordeling (hierna: IB) en het kan voorkomen dat hun gedupeerdheid pas wordt vastgesteld na de voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027. Een ouder die een aanvraag indient tot vaststelling van de gedupeerdheid kan vanaf dat moment gebruik maken van de brede ondersteuning in Nederland (de 'potentieel gedupeerde'[4]). De ondersteuning stopt binnen één maand na een negatieve beschikking op de aanvraag tot vaststelling van de gedupeerdheid.[5] Evenwel kunnen de kinderen, ex-partners (en diens kinderen) en nabestaanden van deze ouder pas nadat diens gedupeerdheid is vastgesteld, aanspraak maken op hun rechten op grond van de Wht, zoals de zelfstandige toegang tot de brede ondersteuning in Nederland. Voor de brede ondersteuning in het buitenland geldt als een van de vereisten tot toegang dat de gedupeerdheid reeds moet zijn vastgesteld. Bij een klein deel van deze rechthebbenden kan het

[1] Wet aanpassing termijnen en nabestaanden regeling hersteloperatie toeslagen.
[2] Zie ook de nota van toelichting bij de Wet Aanpassing termijnen en nabestaanden regeling hersteloperatie toeslagen: Kamerstukken II 2023/24, 36 577, nr. 9.
[3] Dit wordt ook bevestigd in uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, zie onder meer ECLI:NL:RVS:2024:2040.
[4] Deze term staat in de Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerde kinderopvangtoeslagproblematiek 2021, laatstelijk gewijzigd in 2025 (Stcrt. 2025, 23064).
[5] Zie artikel 2.21, zesde lid, van de Wht.

daardoor voorkomen dat de toegang tot de brede ondersteuning pas na de voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027 openstaat.

Het wetsvoorstel behelst daarom een bepaling om deze rechthebbenden (zowel diegenen die in Nederland als in het buitenland woonachtig zijn) toegang te bieden tot de regeling van de brede ondersteuning, nadat de beschikking over de gedupeerdheid van de ouder is vastgesteld die hen recht geeft op de brede ondersteuning. Voorgesteld wordt dat tot uiterlijk zes maanden na het vaststellen van de gedupeerdheid van de aanvrager kinderopvangtoeslag of het toekennen van de kindregeling, ex-partnerregeling of nabestaandenregeling, kenbaar kan worden gemaakt dat de rechtzoekende gebruik wil maken van de brede ondersteuning. Deze termijn is gelijk aan de uiterste aanvraagtermijn voor werkelijke schade in de Wht.

De hierboven beschreven onderdelen van dit wetsvoorstel worden in de paragrafen 2, 3 en 4 van deze memorie van toelichting nader toegelicht.

2. Een einddatum introduceren voor het starten van de brede ondersteuning in Nederland

2.1 Een einddatum voor start brede ondersteuning in Nederland

Er geldt momenteel geen einddatum voor de rechthebbende die gebruik wil maken van brede ondersteuning. Dit wetsvoorstel voorziet in het introduceren van een dergelijke einddatum, namelijk 31 augustus 2027, dus vóór 1 september 2027. De voorgenomen wijziging geeft duidelijkheid aan rechthebbenden over hoelang zij nog de tijd hebben om hun wens kenbaar te maken om van brede ondersteuning gebruik te willen maken. In 2027 zal de brede ondersteuning zeven jaar hebben bestaan en hebben alle gedupeerde ouders en jongvolwassenen die daar behoefte aan hebben, kenbaar kunnen maken hiervan gebruik te willen maken of hebben zij daartoe een aanbod van de gemeente gekregen.

Met de keuze voor deze einddatum hebben de betrokken personen voldoende tijd en ruimte om na te denken over de vraag of zij alsnog gebruik willen maken van de ondersteuning. Gemeenten, het Rijk, lokale netwerken en andere samenwerkingspartners bieden op verschillende momenten via uiteenlopende kanalen communicatie over de mogelijkheid van brede ondersteuning en deze einddatum. Ook geeft deze einddatum gemeenten de tijd om de afronding van de uitvoering van de brede ondersteuning vorm te geven, samen met de partners in de uitvoering, inclusief een zorgvuldige overgang naar het regulier sociaal domein.

Zolang een gedupeerde ouder of getroffene voor de voorgenomen einddatum kenbaar heeft gemaakt gebruik te willen maken van de brede ondersteuning, kan het voorkomen dat die pas enige tijd daarna werkelijk start. Voor de brede ondersteuning in Nederland geldt eerst een redelijke termijn om het eerste gesprek in te plannen en daarna is er een termijn van acht weken om het plan van aanpak op te stellen. Voor de brede ondersteuning in het buitenland stelt het wetsvoorstel een termijn van 12 weken voor om het plan van aanpak op te stellen. Waardoor ook gedupeerde ouders en getroffenen die ten tijde van de voorgenomen einddatum nog geen duidelijke hulpvraag of hulpbehoefte hebben, daar de tijd voor hebben om dat met de gemeente of het OTB te verkennen. Deze termijnen maken de doorlooptijden voor het opstarten van de brede ondersteuning gelijk aan de kabinetsdoelstelling dat alle gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie en daarvoor een onderbouwde aanvraag hebben gedaan, uiterlijk eind 2027 een voorstel voor afronding hebben gekregen. Gedurende twee jaar kunnen er bovendien aanpassingen in het plan van aanpak gedaan worden, dus ook na de voorgenomen einddatum zijn er volop mogelijkheden voor gedupeerde ouders en getroffenen om na te gaan waar hun ondersteuningsbehoefte ligt.

Het kabinet is in goed overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) tot dit voorstel gekomen.[6] Onderdeel van de afspraken met de VNG is het bieden van duidelijkheid over de financiële dekking aan gemeenten om een eventuele piek in het aantal aanmeldingen op te vangen en wachtlijsten te voorkomen. Het kabinet acht de afgesproken einddatum redelijk en passend gelet op de hierboven beschreven omstandigheden.

2.2 De ontwikkelingen in de brede ondersteuning in Nederland

De brede ondersteuning door gemeenten loopt sinds 2020. De ondersteuning is onderdeel van een integraal pakket aan maatregelen om gedupeerden te helpen om een nieuwe start te maken. Voorzien was dat de brede ondersteuning aanvullend op het financieel herstel op verschillende terreinen

[6] De bestuurlijke afspraak om tot deze einddatum te komen is op advies van de bestuurlijk regisseur, Paul Blokhuis, tot stand gekomen. Zie: Kamerstukken II 2025/26, 36 708, nr. 61.

ondersteuning zou kunnen bieden om gedupeerden te helpen hun leven weer op de rit te krijgen. In de loop van de tijd zijn de reikwijdte en de looptijd van de brede ondersteuning gegroeid ten opzichte van wat in 2020 was voorzien, onder andere doordat de omvang van de doelgroep groter en de looptijd van de hersteloperatie langer zijn gebleken dan toentertijd werd ingeschat.

De hersteloperatie is inmiddels in een andere fase gekomen. Medio 2026 zijn nagenoeg alle besluiten op de IB afgerond, waarmee vastgesteld is of een toeslagenouder erkend gedupeerd is en daarmee in aanmerking komt voor financiële compensatie. Ook de bezwaren van ouders over de vraag of zij gedupeerd zijn, worden zo spoedig mogelijk afgerond door de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (hierna: UHT). Eind 2025 is de nieuwe aanvullende schaderoute MijnHerstel gestart, waarmee gedupeerde ouders de keuze hebben tussen twee aanvullende schaderoutes (MijnHerstel en Stichting (Gelijk)waardig Herstel) voor het doen van een aanvraag tot aanvullende schadecompensatie. Verder is de individuele schadeberekeningsroute in september 2026 opengesteld. Daarmee hebben uiterlijk eind 2027 alle erkend gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie en daarvoor een onderbouwde aanvraag hebben gedaan, een voorstel gekregen om tot afronding van hun financieel herstel te komen.

2.3 Zorgvuldige afbouw

Tot en met juni 2026 zijn er ruim 32.000 plannen van aanpak opgesteld door gemeenten in het kader van de brede ondersteuning. Een plan van aanpak kan zien op één gedupeerde ouder of een ex-partner, hun gezinnen, hun kinderen of een nabestaande. De plannen van aanpak kunnen dus op één persoon zien of op meerdere personen.

In de afgelopen jaren is gebleken dat sprake is van een grote diversiteit in de behoeften van de rechthebbenden waar het brede ondersteuning betreft. Zo hebben sommigen (alleen) een overbrugging naar financieel herstel nodig en anderen hebben parallel aan hun financieel herstel behoefte aan ondersteuning vanuit de gemeente bijvoorbeeld voor een opleiding of cursus. Ook zijn er erkend gedupeerde ouders die wachten tot het financieel herstel is afgerond, omdat zij dan pas de mentale ruimte hebben om te kunnen overzien aan welke ondersteuning zij nog behoefte hebben. En er zijn ook gedupeerde ouders en andere getroffenen die drempels ervaren om hulp te zoeken, bijvoorbeeld omdat zij weinig vertrouwen hebben in de overheid. Daarnaast zijn er ouders die geen behoefte hebben aan ondersteuning vanuit de gemeente.

Dit blijkt ook uit een onderzoek dat UHT heeft verricht, begin 2026. Hierin is aan erkend gedupeerde ouders gevraagd of zij al gebruik hebben gemaakt van de brede ondersteuning, en zo niet, naar de redenen van het niet-gebruik. Voor het onderzoek werden gedupeerde ouders benaderd bij wie de IB in het half jaar daarvoor was vastgesteld. In totaal deden 132 ouders aan het onderzoek mee. Uit het onderzoek bleek dat de belangrijkste reden voor niet-gebruik van de brede ondersteuning is dat gedupeerden er geen behoefte aan hadden, bijvoorbeeld omdat zij voldoende hadden aan het geboden financieel herstel. Een klein deel wilde geen gebruik maken van de brede ondersteuning uit wantrouwen richting de overheid en sommige ouders wilden ook niet benaderd worden door de gemeente. Van de ouders die nog geen gebruik hadden gemaakt van de brede ondersteuning zegt 33% dat alsnog te gaan doen, en 17% overweegt het. Dit onderschrijft het beeld dat de meeste rechthebbenden die gebruik willen maken van de brede ondersteuning dat al hebben gedaan. Het wetsvoorstel geeft rechthebbenden die er alsnog een beroep op willen doen, nog voldoende tijd om die wens kenbaar te maken.

Bij het afbouwen van de brede ondersteuning is oog (bij zowel het Rijk als gemeenten) voor de diversiteit van de behoeften van gedupeerden. De voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027 biedt rechthebbenden de ruimte om te kiezen voor brede ondersteuning op een moment in hun herstelproces dat voor hen passend is. Ook biedt het ruimte voor gemeenten en rechthebbenden om met elkaar in gesprek te gaan over welke hulpvraag er ligt en hoe daar passende begeleiding bij kan worden geboden. Ook gedupeerde ouders en andere getroffenen die nog geen heldere hulpvraag of hulpbehoefte hebben, kunnen zich tot de gemeente wenden. De gemeente kan in overleg met deze rechthebbenden verkennen waar hun eventuele behoefte aan brede ondersteuning ligt. Daarmee hoeven gedupeerde ouders niet te wachten tot de afronding van hun financieel herstel. Juist ouders die mogelijk ook na hun IB en het overnemen en/of kwijtschelden van hun schulden nog problemen hebben, kunnen baat hebben bij de ondersteuning door de gemeente. Daarnaast geeft deze einddatum tijd om mogelijke drempels weg te nemen die rechthebbenden ervaren om zich te melden voor de brede ondersteuning door hierop specifieke communicatie vanuit onder meer gemeenten te richten. Tot slot geeft deze einddatum de ruimte om een verantwoorde overgang van de brede ondersteuning naar het regulier sociaal domein mogelijk te maken. Ouders en hun kinderen die ook na afronding van hun brede ondersteuning nog hulp nodig hebben, worden daarmee niet losgelaten door de overheid.

Voor zowel grote, middelgrote als kleine gemeenten geldt dat het belangrijk is om tijdig te weten welke afronding voor de brede ondersteuning wordt voorzien, zodat zij hun organisaties daarop kunnen voorbereiden.

Gemeenten zetten samen met het Rijk, lokale netwerken en andere samenwerkingspartners in op communicatie naar gedupeerde ouders en getroffen jongeren over de mogelijkheid tot brede ondersteuning en de voorgenomen einddatum. Daarnaast wordt ingezet op het mogelijk maken van het delen van gegevens van getroffen jongeren tussen UHT en gemeenten, opdat gemeenten jongeren gericht kunnen benaderen die nog geen gebruik hebben gemaakt van de brede ondersteuning.

De voorgestelde wetswijziging regelt dat een persoon die in aanmerking komt voor brede ondersteuning dit voor de voorgenomen einddatum kenbaar maakt bij het college. De rechthebbende kan hiertoe rechtstreeks contact opnemen met de gemeente waarin hij of zij woont. Het is ook mogelijk dat UHT aan een erkend gedupeerde ouder vraagt of die behoefte heeft aan brede ondersteuning. Als dat het geval is, dan heeft deze daarmee de wens tot brede ondersteuning 'kenbaar gemaakt'. UHT deelt de gegevens van deze ouder en diens wens vervolgens met de gemeente, waarna de gemeente contact legt met de gedupeerde ouder.[7]

2.4 Ondersteuning aan jongvolwassenen

Binnen de brede doelgroep van de brede ondersteuning, behoeft de positie van jongvolwassenen speciale aandacht. Ook zij hebben de mogelijke gevolgen van de onterechte terugvorderingen van de Belastingdienst meegemaakt en hebben daar leed van kunnen ondervinden. Zij hebben mogelijk onder meer behoefte aan ondersteuning bij het begrijpen van wat er is gebeurd, wat voor effect dat op hun levenspad heeft gehad en welke effecten dit kan hebben voor de toekomst. En voor sommigen is ondersteuning bij bijvoorbeeld het krijgen van meer kennis over hoe om te gaan met financiën, bij het volgen van een opleiding en/of bij psychische klachten van groot belang. De brede ondersteuning is een belangrijke manier om jongvolwassenen te helpen om toekomstperspectief te krijgen. Jongvolwassenen dienen zelf de eerste stap te zetten voor deze ondersteuning en de cijfers laten zien dat veel jongvolwassenen dat nog niet hebben gedaan. Wantrouwen richting de (lokale) overheid, schaamte en moeite met het herkennen of formuleren van een hulpvraag kunnen redenen zijn om ondersteuning pas laat of niet te zoeken. Het kabinet vindt het daarom belangrijk om extra inspanning te leveren om deze jongvolwassenen te bereiken, zodat degenen die gebruik willen maken van de brede ondersteuning dat kenbaar maken voor de voorgestelde einddatum. Ook gemeenten zelf investeren in het benaderen van jongvolwassenen, wat bijvoorbeeld in Amsterdam tot veel nieuwe aanmeldingen heeft geleid. Ook het landelijk steunpunt SamenVerder dat begin 2026 is gestart, kan helpen bij het bieden van ondersteuning aan jongvolwassenen die bij het steunpunt vanaf 18 jaar een aanvraag doen voor mentale begeleiding. Het steunpunt biedt jongvolwassenen intensieve steun en kan eraan bijdragen dat zij mogelijk ook eerder de stap naar de gemeente zullen zetten voor brede ondersteuning.

2.5 Zorgvuldige overgang naar het regulier sociaal domein

Een deel van de gezinnen was, voordat de problemen met toeslagen begonnen, al bekend bij de gemeente en anderen zijn nieuw in beeld gekomen. Het kan gaan om ondersteuning op onder meer het gebied van schulden, wonen, werk of de mentale gezondheid, ook op de langere termijn.

In 2027 zal de brede ondersteuning zeven jaar hebben bestaan, maar sommige problematiek laat zich niet vangen in de tijd. Een deel van de gezinnen die getroffen zijn door de toeslagenaffaire zal ook op de langere termijn ondersteuning vanuit het gemeentelijk sociaal domein nodig hebben. Als betrokkenen na afloop van de brede ondersteuning nog verdere hulp nodig hebben, dan kunnen zij zich wenden tot hun gemeente en het regulier sociaal domein – met de daarbij behorende reikwijdte en condities. Waar nodig zal de overheid ondersteuning blijven bieden, zoals voor alle inwoners in Nederland geldt. De doelgroep is mede dankzij de brede ondersteuning in beeld bij gemeenten en blijft in beeld waar dat nodig is.

3. Maximale termijn voor het aanpassen van een plan van aanpak

Met de wijziging van de Wht die op 1 januari 2025 in werking is getreden, zijn termijnen ingevoerd voor het proces van het verlenen van de brede ondersteuning in Nederland. De Wht schrijft voor dat binnen maximaal twee jaar de brede ondersteuning door gemeenten wordt beëindigd. De toelichting daarop en de praktijk laten zien dat gemeenten en rechthebbenden in die (maximaal) twee jaar het

[7] Op grond van artikel 6.12, eerste lid, van de Wht.

plan van aanpak nog kunnen aanpassen, met als gevolg dat voorzieningen die gedurende die periode zijn toegekend, ook daarna nog kunnen doorlopen (zoals een opleiding). Zo kan het voorkomen dat eerst loopbaancoaching gevolgd moet worden om na te gaan welke opleiding of baan geschikt is, alvorens met een opleiding gestart kan worden. De brede ondersteuning kan daarmee niet altijd na twee jaar al worden beëindigd, zoals in de Wht staat en dat hoeft ook niet. Het wetsvoorstel betreft daarom een wijziging (ook voor de brede ondersteuning in het buitenland) om recht te doen aan de bedoeling van de wetgever ten aanzien van een mogelijke aanpassing van het plan van aanpak en de praktijk. De feitelijke looptijd van de brede ondersteuning zowel in Nederland als in het buitenland – kan daarmee langer zijn dan twee jaar, bijvoorbeeld in het geval van een opleiding. De termijn komt daarmee te zien op het doen van aanpassingen aan het plan van aanpak.

De ondersteuning door de medewerkers van het OTB op basis van een plan van aanpak eindigt evenwel na deze twee jaar, waarbij dus geen aanspraak meer gemaakt kan worden op de dienstverlening door de medewerkers van het OTB. De looptijd die mogelijk ook na de termijn van twee jaar voortduurt, ziet dus uitsluitend op de binnen deze termijn toegekende verstrekkingen, waarbij met name aan diensten zoals psychosociale zorg of een opleiding moet worden gedacht. Ook voor de brede ondersteuning in Nederland geldt dat de ondersteuning door medewerkers die vanuit de brede ondersteuning wordt geboden na twee jaar stopt. Uitsluitend de looptijd van de al verstrekte voorzieningen kan na die periode nog doorlopen. Als na de twee jaar nog ondersteuning door gemeentemedewerkers nodig is, dan vindt dat vanuit het regulier sociaal domein plaats. Sommige gemeenten bundelen de brede ondersteuning al met bijvoorbeeld ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning, waardoor de betrokkenheid bij een rechthebbende of het gezin vanuit verschillende perspectieven ook langdurig kan plaatsvinden.

4. Een einddatum introduceren voor het starten van brede ondersteuning in het buitenland

4.1 Een einddatum voor het doen van een beroep op de brede ondersteuning in het buitenland

Als de gedupeerdheid van een ouder is vastgesteld tijdens de IB door UHT en deze ouder in het buitenland verblijft, dan wordt getoetst of de ouder aan de eisen in de wet voldoet (waaronder verhuizen naar het buitenland voor de peildatum van 31 december 2021[8]). Is dat het geval, dan wordt gevraagd of de ouder behoefte heeft aan brede ondersteuning in het buitenland. Zo ja, dan worden diens gegevens (nadat daarvoor toestemming is gegeven) doorgegeven aan het OTB. Het OTB neemt na ontvangst van de gegevens contact op met de gedupeerde ouder in kwestie. In gezamenlijk overleg wordt een plan van aanpak opgesteld. Ook ex-partners en nabestaanden hebben op grond van de Wht zelfstandig toegang tot brede ondersteuning in het buitenland. Anders dan in Nederland hebben hun kinderen op grond van de Wht alleen als onderdeel van het gezin toegang tot de brede ondersteuning in het buitenland.

Op dit moment kent de wet geen uiterste datum waarop een aanbod voor brede ondersteuning in het buitenland wordt gedaan. Het wetsvoorstel beoogt dezelfde einddatum in te voeren als voor de brede ondersteuning in Nederland, zijnde 31 augustus 2027. Voor die datum moet de rechthebbende bij UHT kenbaar hebben gemaakt dat die gebruik wil maken van de ondersteuning in het land waarin hij, zij of die woont.

4.2 Het doel van de brede ondersteuning in het buitenland

De brede ondersteuning in het buitenland is erop gericht om rechthebbenden te helpen om hun leven duurzaam weer op te pakken. Het OTB levert ondersteuning op dezelfde vijf leefgebieden als gemeenten in Nederland, zijnde financiën, gezin, werk, wonen en zorg. Deze ondersteuning wordt geboden aan erkend gedupeerde ouders, hun ex-partners en hun nabestaanden. Hun kinderen hebben in het buitenland geen zelfstandig recht op een plan van aanpak, in tegenstelling tot kinderen van erkend gedupeerde ouders of hun ex-partners die in Nederland wonen. Ook als het gaat om het bieden van ondersteuning is het niet mogelijk om dat op precies dezelfde manier als in Nederland in te richten. Het OTB heeft namelijk geen vergelijkbare rechtspositie als een gemeente in Nederland en is bovendien afhankelijk van het maken van afspraken met lokale overheden en lokale dienstverleners. Dat betekent dat niet altijd dezelfde voorzieningen mogelijk zijn als in Nederland of dat de aard van de ondersteuning anders is. Het kan voorkomen dat in het buitenland een financiële tegemoetkoming verstrekt moet worden, terwijl een gemeente in Nederland in een vergelijkbare situatie een specifieke dienst of een goed als een wasmachine zelf kan aankopen en verstrekken. Waar mogelijk worden gedupeerde ouders en gezinnen in het buitenland ondersteund bij het weer op de rit krijgen van hun

[8] Voor kinderen van overleden aanvragers geldt op grond van artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel b, van de Wht de peildatum van 7 juli 2020.

leven. In een deel van de gevallen is er een wens voor remigratie. In dat geval ondersteunt het OTB met het uitvoeren van die wens, waarbij de kosten voor de remigratie gedragen worden door de Staat (op grond van de voorwaarden in de Wht).

Net als voor de gedupeerde ouders en getroffenen woonachtig in Nederland, geldt dat de herstelopera-tie zich thans in een ander stadium bevindt dan bij de start ervan. Het financieel herstel is in een verdergaand stadium en het streven is dat in 2027 af te ronden.

Rechthebbenden die nog geen beroep hebben gedaan op de brede ondersteuning in het buitenland, kunnen dat alsnog uiterlijk op 31 augustus 2027 doen. Daarmee hebben zij voldoende tijd om hier gebruik van te maken en hier alsnog een beroep op te doen in aanloop naar de einddatum toe.

4.3 Termijnen voor brede ondersteuning in het buitenland

Met de wijziging van 1 januari 2025 van de Wht zijn termijnen geïntroduceerd voor het verlenen van brede ondersteuning in Nederland. Dat voldeed aan de wens van ouders en gemeenten om meer duidelijkheid en structuur te bieden aan het proces van de brede ondersteuning. Zo stonden gesprek-ken over materiële voorzieningen soms in de weg aan het toekomen aan de werkelijke hulpvraag. Inmiddels is ervaring opgedaan met die termijnen en blijkt dat het duidelijkheid en structuur biedt aan de brede ondersteuning in Nederland. Dit wetsvoorstel regelt een harmonisatie van de brede ondersteuning in het buitenland met die in Nederland door vergelijkbare termijnen te introduceren, met ruimte voor de bijzonderheden bij het bieden van ondersteuning in het buitenland.

4.3.1 Termijn tussen eerste gesprek en opstellen plan van aanpak

Nadat het OTB contact heeft gelegd met de rechthebbende wordt gewerkt aan inzicht in de hulpvraag, om de bijbehorende doelen te bepalen en de ondersteuning die daarvoor nodig is. Dit is vergelijkbaar met de situatie in Nederland. Het moment van contact leggen, bijvoorbeeld om contactgegevens te krijgen of een afspraak in te plannen voor het eerste gesprek, is nog niet het eerste gesprek zelf. In het geval dat het tijd kost om contact te leggen, gaat dat dus niet ten koste van de termijn voor het opstellen van het plan van aanpak. Het eerste gesprek is het begin van het identificeren van de hulpvragen aan de hand van de woon- en leefsituatie van de rechthebbende, de behoefte aan ondersteuning en het bepalen van de bijbehorende doelen. Voor de brede ondersteuning in Nederland geldt een wettelijke termijn van acht weken tussen het voeren van het eerste gesprek en het opstellen van het plan van aanpak. Gemeenten zijn een bij de inwoners bekende overheidsinstantie. Het OTB is echter als uitvoerder van de brede ondersteuning in het buitenland een onbekende partij en is geen overheidsorgaan. Nu bovendien een deel van de doelgroep enig wantrouwen ervaart richting overheidsinstanties (of namens hen optredende organisaties als het OTB), is soms meer tijd nodig om vertrouwen op te bouwen in de relatie tussen het OTB en de rechthebbende. Daarom wordt in dit wetsvoorstel een langere termijn ingevoerd, namelijk twaalf weken, tussen het voeren van het eerste gesprek en het opstellen van het plan van aanpak. Daarmee wordt rekening gehouden met de omstandigheden die specifiek zijn voor de rechthebbenden die in het buitenland (of het Caribisch deel van het Koninkrijk) woonachtig zijn. Het opstellen van het plan van aanpak vormt het startmoment voor het bieden van de ondersteuning.

4.3.2 Maximale termijn aanpassen plan van aanpak

Voor de brede ondersteuning in Nederland geldt (sinds 1 januari 2025) dat een plan van aanpak een looptijd heeft van twee jaar. Alleen gedurende die termijn kan een plan van aanpak nog aangepast worden. Twee jaar na het eerste gesprek kunnen er geen nieuwe doelen, voorzieningen of diensten meer worden opgenomen of verstrekt. Dit geeft duidelijkheid aan de opzet en de uitvoering van een plan van aanpak. Deze termijn wordt overgenomen voor het opstellen van een plan van aanpak voor de brede ondersteuning in het buitenland. Dat betekent dat nadere aanvullingen aan het plan van aanpak voor ondersteuning in het buitenland gedurende maximaal twee jaar na het eerste gesprek nog kunnen worden gedaan, mits die voldoen aan het noodzakelijkheidscriterium (zie hieronder). De aanvullingen passen binnen de woon- en leefsituatie die bij de start van de brede ondersteuning is beschreven in het plan van aanpak op de vijf leefgebieden.

De ondersteuning door de medewerkers van het OTB stopt evenwel na de maximale twee jaar van een plan van aanpak. De looptijd van de toegekende voorzieningen kan wel langer dan twee jaar duren, bijvoorbeeld als een opleiding wordt gevolgd.

4.3.3 Maximale termijn voor financiële tegemoetkoming

Voor de brede ondersteuning in Nederland geldt dat materiële voorzieningen uitsluitend worden verstrekt binnen de eerste zes maanden na het eerste gesprek tussen de gemeente en de rechtheb-

bende. Het verstrekken van materiële zaken, zoals een laptop, huisraad of een fiets, kan passend zijn in de eerste fase van de brede ondersteuning indien dit noodzakelijk is om de hulpverlening te laten slagen en de doelen, zoals vastgelegd in het plan van aanpak, te behalen.[9] De ondersteuning op de vijf leefgebieden richt zich op het ondersteunen van de rechthebbende om de stappen te kunnen zetten die nodig zijn om weer regie te krijgen over het eigen leven. Het recht op brede ondersteuning staat evenwel niet gelijk aan een recht op een materiële voorziening.[10] Een dergelijke termijn voor het toekennen van zo'n verstrekking wordt met dit wetsvoorstel ook geïntroduceerd voor de brede ondersteuning in het buitenland.

Voor de ondersteuning in het buitenland spreekt de Wht over een financiële tegemoetkoming.[11] Het verschil met de ondersteuning in Nederland is dat gemeenten zelf materiële voorzieningen, zoals een wasmachine of een kledingpakket, kunnen verstrekken, naast het vergoeden van de kosten daarvoor. In het buitenland kan het OTB vaak alleen de kosten vergoeden en niet de materiële voorzieningen zelf verstrekken. Het OTB bevindt zich niet fysiek in alle landen waar de rechthebbenden woonachtig zijn (wel bijvoorbeeld in Curaçao), daarom wordt in de regel gewerkt met het toekennen van een financiële tegemoetkoming. De aard van de hulpverlening is erop gericht om rechthebbenden te ondersteunen bij het weer op de rit krijgen van hun leven en de ondersteuning die wordt geboden moet noodzakelijk zijn voor het maken van deze nieuwe start. Deze ondersteuning moet passend zijn bij de gezamenlijk geformuleerde doelen in het plan van aanpak en tot een duurzame bijdrage aan het herstel leiden.

De financiële tegemoetkoming ten behoeve van een materiële voorziening dient ertoe om acute belemmeringen weg te nemen die in de weg kunnen staan van weer regie krijgen over het eigen leven. Als een rechthebbende een opleiding wil starten om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien, maar bijvoorbeeld geen leermiddelen als een laptop heeft, dan kan dat het volgen van de opleiding belemmeren. Dergelijke materiële goederen zijn daarmee noodzakelijk voor het maken van de nieuwe start en kunnen in de eerste zes maanden na het eerste gesprek worden verstrekt. Daarna zien eventueel nog toe te kennen financiële tegemoetkomingen uitsluitend op immateriële voorzieningen, zoals een cursus of training. Alle tegemoetkomingen voor materiële voorzieningen kunnen daarmee uitsluitend in de eerste zes maanden na het eerste gesprek worden toegekend, ongeacht of een plan van aanpak daarna nog wordt aangepast. Ook dit aspect van de brede ondersteuning in het buitenland wordt daarmee geharmoniseerd met de Nederlandse situatie. Er is meer tijd voor het opstellen voor het plan van aanpak bij de brede ondersteuning in het buitenland dan in Nederland (zie paragraaf 4.3.1) om voldoende tijd te hebben om een vertrouwensband op te bouwen, de leefsituatie van de rechthebbende in kaart te brengen, de ondersteuningsbehoefte en de te behalen doelen te omschrijven. Het kabinet acht een periode van zes maanden voldoende om de benodigde materiële voorzieningen in kaart te brengen en in het plan van aanpak toe te kennen. Deze tegemoetkomingen kunnen ook daarna verstrekt worden, zolang zij toegekend staan in het plan van aanpak dat binnen die eerste zes maanden is opgesteld.

4.3.4 Maximale termijn voor uitvoering remigratiewens

Een wens tot remigratie moet op grond van de huidige Wht worden vastgelegd binnen drie maanden na het aanbod van de brede ondersteuning in het buitenland en moet binnen een jaar na het vaststellen van het plan van aanpak worden geëffectueerd. Dit wetsvoorstel beoogt de volgende wijzigingen:

- Binnen twaalf weken na het eerste gesprek (dus gelijktijdig met de nieuwe termijn voor het opstellen van het plan van aanpak) moet de wens tot remigratie naar Nederland worden opgenomen in het plan van aanpak.
- Momenteel geldt een termijn van drie maanden (vanaf het aanbod van de brede ondersteuning) om de wens tot remigratie te uiten. Dat wordt twaalf weken (vanaf het eerste gesprek), gelijk aan de voorgestelde termijn tussen het eerste gesprek en het opstellen van het plan van aanpak.
- Binnen twee jaar na het eerste gesprek moet de wens tot remigratie worden geëffectueerd. De huidige termijn van één jaar wordt daarmee verlengd naar twee jaar, want in de praktijk blijkt de termijn van één jaar niet reëel, met name vanwege het structurele woningtekort in Nederland.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van passende huisvesting ligt bij de betrokkene zelf, het is voor het OTB niet mogelijk om daarin te voorzien. Het verlengen van de termijn van één naar twee jaar én het tegelijkertijd helderheid bieden over wanneer een plan van aanpak opgesteld moet worden en tot wanneer die nog kan worden aangepast, geeft rechtszekerheid aan betrokkenen en geeft helderheid aan de uitvoering van de brede ondersteuning in het buitenland. Daarmee wordt rekening

[9] Zie pagina's 8 en 9 van de nota van wijziging op het wetsvoorstel Aanpassing termijnen en nabestaandenregeling hersteloperatie toeslagen, Kamerstukken II 2023/24, 36 577, nr. 9.
[10] Zie pagina 8 van de nota van wijziging (voetnoot 8).
[11] Artikelen 2.15, 2.15a en 2.15b van de Wht.

gehouden met de bijzonderheden van de brede ondersteuning in het buitenland.

4.4 Noodzakelijkheidscriterium

Net als bij de brede ondersteuning in Nederland gaat het om ondersteuning die noodzakelijk is voor het maken van een nieuwe start. Dit noodzakelijkheidscriterium wordt met het oog op de harmonisatie ook voor de brede ondersteuning in het buitenland geïntroduceerd.

De brede ondersteuning in het buitenland (net als in Nederland) moet passend zijn bij de doelen die in het plan van aanpak zijn geformuleerd en tot een duurzame bijdrage aan het herstel leiden om het eigen leven weer op de rit te krijgen. Het OTB bepaalt wat noodzakelijk is; de aanvrager moet de noodzaak van diens aanvraag aannemelijk maken (zoals ook in de jurisprudentie over de brede ondersteuning in Nederland is bepaald[12]). Dit is in lijn met wat vanaf het begin van de ondersteuning in het buitenland de bedoeling was: niet elke vraag om ondersteuning kan gehonoreerd worden. Zo is de ondersteuning in het buitenland er niet op gericht om te voorzien in structurele inkomensvoorziening. Door het noodzakelijkheidscriterium op te nemen in de wettekst wordt dat verduidelijkt.

5. Toegang tot de brede ondersteuning bij vastgestelde gedupeerdheid na einddatum

Een deel van de ouders dat een afwijzende IB heeft gekregen is daartegen in bezwaar en (hoger) beroep gegaan. De verwachting is dat bij een deel van deze personen de gedupeerdheid alsnog erkend zal worden, hetzij in bezwaar, hetzij door de rechter naar aanleiding van het (hoger) beroep. Die vaststelling kan mogelijk na de voorgestelde einddatum van 31 augustus 2027 plaatsvinden. Ook zij hebben recht op toegang tot de brede ondersteuning. Dit is in het wetsvoorstel opgenomen. Hiermee wordt dus een uitzondering ingevoerd op de einddatum, voor een beperkte en afgebakende groep.

Na het doen van een aanvraag tot vaststelling van gedupeerdheid staat toegang open tot de brede ondersteuning in Nederland, voor de ouder en diens gezin. Als er een negatieve IB beschikking is, dan wordt die brede ondersteuning op grond van de Wht binnen één maand beëindigd. Een kind, een ex-partner, het kind van de ex-partner of de nabestaande heeft pas zelfstandig recht op een plan van aanpak vanuit de brede ondersteuning in Nederland als de gedupeerdheid van de aanvrager is vastgesteld. Voor de vaststelling van hun eigen rechtspositie zijn zij daarmee afhankelijk van het vaststellen van de gedupeerdheid van de aanvrager.

Voor de brede ondersteuning in het buitenland is één van de toetsingscriteria voor toegang dat de gedupeerdheid van de aanvrager is vastgesteld. Dit betekent dat deze ouders en hun gezinnen of hun nabestaanden moeten wachten totdat de gedupeerdheid is vastgesteld, voordat zij gebruik kunnen maken van de brede ondersteuning in het buitenland.

Het kan voorkomen dat de gedupeerdheid of de rechtspositie pas is vastgesteld na de voorgestelde einddatum. Het wetsvoorstel regelt daarom toegang tot de brede ondersteuning in Nederland en het buitenland tot uiterlijk zes maanden nadat de beschikking over de gedupeerdheid of de rechtspositie van diens kind, ex-partner, het kind van de ex-partner of de nabestaande is vastgesteld. Dat is conform andere regelingen in de Wht, zoals de schuldenregeling en een aanvraag voor aanvullende schadevergoeding. In de uitvoering van de brede ondersteuning zal nader bezien worden hoe hieraan vormgegeven kan worden in de jaren na 2027.

Het OTB merkt in diens uitvoeringstoets op dat de bovenstaande mogelijkheid ertoe kan leiden dat mogelijk nog na 2030 ondersteuning geboden zal moeten worden. Het kabinet merkt hierover op dat dit onderdeel is van de systematiek van de Wht (ook voor andere regelingen), waarbij rechthebbenden wiens rechtspositie binnen zes maanden voor de einddatum of daarna is komen vast te staan, nog een termijn krijgen om van de regeling gebruik te maken.

6. Budgettaire aspecten

De wijzigingen in dit wetsvoorstel, zoals het opnemen van een einddatum voor aanmelding, hebben in zichzelf geen financiële consequenties. De kosten voor de ondersteuning in Nederland en in het buitenland passen naar verwachting binnen de meerjarig begrote middelen in den brede.

7. Doenbaarheid van de maatregelen voor burgers

Het introduceren van een einddatum als in dit wetsvoorstel beschreven, zal iets vragen van degenen die daar recht op hebben en nog geen gebruik van hebben gemaakt (met andere woorden: het

[12] Zie onder meer ECLI:NL:RBOVE:2025:5533.

wetsvoorstel vraagt iets van hun doenvermogen). Rechthebbenden moeten een eigen afweging maken of zij alsnog behoefte hebben aan brede ondersteuning. Zo ja, dan kunnen zij dat voor de einddatum kenbaar maken bij de gemeente of UHT waar het Nederland betreft of bij UHT als het om de ondersteuning in het buitenland gaat. Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van deze wijziging van de Wht wordt breed gecommuniceerd over de brede ondersteuning. In samenwerking met de VNG, gemeenten en UHT, zullen communicatie-acties via flyers, online communities, bijeenkomsten en zo meer, benut worden om de mogelijkheid van brede ondersteuning (nogmaals) onder de aandacht te brengen en te wijzen op de einddatum. Ook gemeenten als Amsterdam zullen via social media specifiek gericht op jongvolwassenen communicatie-acties opzetten. Het kabinet verkent samen met de VNG eventuele verdere mogelijkheden om jongvolwassenen beter te bereiken.

De termijnen die geïntroduceerd worden voor het verlenen van de brede ondersteuning in het buitenland vragen om alertheid in het handelen van degenen die hiervan gebruik maken. Eerder in het proces zullen afspraken gemaakt moeten worden over welke doelen behaald moeten worden met de brede ondersteuning en welke ondersteuning daarbij past. Hiermee zijn positieve ervaringen opgedaan bij de brede ondersteuning in Nederland, waardoor de verwachting is dat dit past binnen het doenvermogen van de doelgroep. Het OTB zal in het proces van de totstandkoming van een plan van aanpak de rechthebbenden hierover informeren.

Het introduceren van het noodzakelijkheidscriterium voor de brede ondersteuning in het buitenland vraagt van rechthebbenden om hun hulpvraag te motiveren. In Nederland is hier al positieve ervaring mee opgedaan, zonder dat drempels werden ervaren in het verwoorden van de hulpvragen.

8. Administratieve lasten voor burgers

De voorgestelde wijzigingen in dit wetsvoorstel hebben geen tot beperkte gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers. Het wetsvoorstel is voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk. Hieronder wordt beknopt per maatregel toelichting gegeven over de administratieve lasten voor burgers.

Introductie einddatum voor het starten van de brede ondersteuning in Nederland

Gedupeerde ouders en gezinnen die gebruik willen maken van brede ondersteuning moeten dit kenbaar maken voor 1 september 2027 in plaats van op een eventueel later tijdstip. Hierbij is rekening gehouden met kennisname door deze groep burgers. Dit leidt tot beperkte gevolgen in de incidentele administratieve lasten voor burgers. Structurele administratieve lasten wijzigen niet, maar verplaatsen in tijd. Deze voorgestelde wijziging in dit wetsvoorstel heeft daarom geen tot beperkte gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers.

Maximale termijn voor het aanpassen van een plan van aanpak

Het wetsvoorstel bepaalt de maximale termijn voor het aanpassen van een plan van aanpak. Hierdoor kunnen gedupeerde ouders en hun gezinnen op grond van de wettekst in beginsel langer gebruik maken van brede ondersteuning, nu de huidige Wht bepaalt dat de brede ondersteuning na maximaal twee jaar wordt beëindigd. In de praktijk wordt dit echter al toegepast, waardoor het voorstel geen effecten heeft voor de doelgroep. Deze voorgestelde wijziging heeft dan ook geen gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers.

Einddatum voor start brede ondersteuning in het buitenland en aanpassingen van wettelijke termijnen

Deze maatregel introduceert een einddatum voor gedupeerde ouders en hun gezinnen die woonachtig zijn buiten Nederland (niet-ingezetenen) en termijnen waarbinnen de brede ondersteuning in het buitenland wordt verleend. Volgens het Handboek Meting Regeldruk valt de groep niet-ingezetenen buiten de beoordeling van mogelijke regeldrukeffecten.[13]

Toegang tot de brede ondersteuning bij vastgestelde gedupeerdheid na einddatum

Deze maatregel regelt toegang tot de brede ondersteuning tot uiterlijk zes maanden nadat de beschikking over de gedupeerdheid of de rechtspositie van de gezinnen van de gedupeerde is vastgesteld. Naar verwachting ziet het op enkele tientallen burgers. Deze maatregel geldt voor burgers woonachtig in Nederland en in het buitenland. Volgens het Handboek Meting Regeldruk valt de laatste

[13] Bijlagen Handboek Meting Regeldrukkosten | Adviescollege toetsing regeldruk, p. 2.

groep buiten de beoordeling van mogelijke regeldrukeffecten.[14] Voor de groep woonachtig in Nederland zijn er geen tot beperkte gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers, nu het om toegang tot al bestaande regelingen gaat.

9. EU-aspecten

Het risico op zowel directe als indirecte onrechtmatige staatssteun als gevolg van de in dit wetsvoorstel opgenomen bepalingen over brede ondersteuning is onderzocht. Dit is reeds in het kader van de Wht zelf beoordeeld; de voorgestelde wijzigingen brengen hierin geen verandering. Aangezien de maatregelen zijn gericht op particuliere gedupeerden en hun gezinnen en geen ondernemersvoordeel opleveren, acht het kabinet deze wijzigingen in lijn met de staatssteunregels.

10. Advies en consultatie

Advies over het wetsvoorstel is gevraagd aan de Oudercommissie Kinderopvangtoeslag (hierna: Oudercommissie) en het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR). Tijdens de internetconsultatie zijn vier reacties ontvangen: van het ATR (dat zijn advies ook via internetconsultatie heeft ingediend), de Nederlandse Orde van Advocaten (hierna: NOvA) en een openbare en een niet openbare anonieme indiener. De adviezen worden hieronder nader toegelicht, met uitzondering van de niet openbare indiener.

Het ATR concludeert dat de voorgenomen einddatum tot beperkte regeldruk leidt voor burgers, aangezien het om een eenmalige handeling gaat. Het ATR toont begrip voor het introduceren van een einddatum voor de brede ondersteuning, maar wijst erop dat een harde einddatum ervoor zorgt dat daarna geen gebruik meer kan worden gemaakt van de regeling, ook niet door degenen die dat mogelijk nog wel zouden willen. Het ATR vraagt om nader toe te lichten waarom niet voor andere manieren is gekozen, zoals het proactief benaderen van de rechthebbenden, zonder het stellen van een einddatum. Het ATR wijst erop dat een einddatum een beroep doet op het doenvermogen van de rechthebbenden, omdat het aan hen is om kenbaar te maken dat zij van de regeling gebruik willen maken. Nu een deel van de doelgroep beperkte zelfredzaamheid kent, vraagt het ATR om nader toe te lichten welke inspanningen verricht zullen worden om hen te bereiken. In reactie hierop merkt het kabinet het volgende op. De brede ondersteuning is vanaf het begin bedoeld als tijdelijke regeling om de rechthebbenden te ondersteunen in hun toekomstgerichte herstel. Waar het financieel herstel in de hersteloperatie gericht is op de compensatie van het leed dat de rechthebbenden (mogelijk) hebben ervaren, is de brede ondersteuning erop gericht om hen te ondersteunen bij het weer regie krijgen over het eigen leven. De brede ondersteuning is geen vervanging van de duurzame ondersteuning door gemeenten of het Rijk; daar is het regulier sociaal domein voor bedoeld. Inherent aan een tijdelijke regeling is dat die op enig moment tot een einde komt. Gedurende zeven jaar hebben rechthebbenden kunnen starten met de brede ondersteuning, de mogelijke looptijd van de regeling zal minimaal negen jaar zijn (inclusief mogelijke langer lopende ondersteuning, zoals een opleiding). Daarmee hebben alle rechthebbenden die daar gebruik van wilden maken, ook gebruik kunnen maken van de brede ondersteuning. Om duidelijkheid te bieden aan zowel gemeenten die hun uitvoering daarop moeten inrichten en aan rechthebbenden over hoe lang zij nog aanspraak kunnen maken op de regeling, geldt de voorgenomen einddatum. Zonder duidelijke einddatum zouden gemeenten ook voor zeer kleine aantallen mensen nog een uitvoeringsorganisatie beschikbaar moeten houden, wat tot een ondoelmatige uitvoering van de regeling zou leiden. Gelet op het gegeven dat medio 2026 ruim 32.000 plannen van aanpak zijn opgesteld, is het kabinet ervan overtuigd dat al veel rechthebbenden die dat willen brede ondersteuning hebben ontvangen.

Het kabinet wijst in dit kader op het onderzoek dat UHT heeft verricht (zie paragraaf 2.3) om de redenen van het niet-gebruik van de brede ondersteuning te onderzoeken. Het merendeel dat geen gebruik heeft gemaakt van de brede ondersteuning had daar ook geen behoefte aan of heeft daar op dit moment in hun herstel geen behoefte meer aan.

Het ATR adviseert het voorstel in te dienen nadat met diens adviespunten rekening is gehouden. Het kabinet heeft gehoor gegeven aan het advies door de onderbouwing waar nodig aan te vullen.

De NOvA en de Oudercommissie vragen er aandacht voor dat met name bij jongvolwassenen de hulpvraag pas later naar voren kan komen, ook na de voorgenomen einddatum. De NOvA stelt dat onvoldoende duidelijk is hoeveel rechthebbenden van de brede ondersteuning gebruik hebben kunnen maken en of het herstelproces wel is afgerond voor de einddatum. Voor jongvolwassenen zou er een flexibele einddatum moeten komen of in ieder geval een apart vangnet worden ingeregeld, aldus de NOvA en de Oudercommissie: jongvolwassenen zijn soms afhankelijk van het financieel

[14] Bijlagen Handboek Meting Regeldrukkosten | Adviescollege toetsing regeldruk, p. 2.

herstel van hun ouder(s) en kunnen soms pas later in de tijd de afweging maken aan welke ondersteuning zij eventueel nog behoefte hebben. Het kabinet reageert hier als volgt op. Kinderen van erkend gedupeerde ouders ontvangen de kindregeling. Die regeling, waarvan een financiële onverplichte tegemoetkoming onderdeel is, is erop gericht om deze kinderen een steun in de rug te geven. Kinderen en jongvolwassenen woonachtig in Nederland kunnen mee met het plan van aanpak van hun ouder(s) of hebben vanaf zestien jaar eigenstandig toegang tot de brede ondersteuning. Voor kinderen en jongvolwassenen woonachtig in het buitenland (of in het Caribisch deel van het Koninkrijk) geldt dat zij vanuit het plan van aanpak van hun ouder(s), als onderdeel van het gezin, ondersteuning kunnen krijgen. Vanuit het landelijk steunpunt Samenverder zijn er mogelijkheden voor kinderen en jongvolwassenen die nu en in de komende jaren ondersteuning nodig hebben op het vlak van psychosociale vragen of mentale klachten. Getroffen jongvolwassenen onder de 18 jaar die gebaat zijn bij psychosociale ondersteuning door een therapeut of psycholoog volgen hiervoor de reguliere route via het sociaal domein. Het kabinet meent dat met de kindregeling, de brede ondersteuning en ondersteuning bij psychosociale vragen vanuit het landelijk steunpunt voldoende mogelijkheden worden geboden aan kinderen en jongvolwassenen. Bovendien is voor kinderen van ouders die vlak voor of na de einddatum als gedupeerde worden aangemerkt, voorzien dat zij zich tot zes maanden na vaststelling van hun recht op de kindregeling nog bij hun gemeente kunnen melden voor brede ondersteuning. Naar de toekomst toe staat voor hen – net als voor alle andere burgers – toegang open tot het regulier sociaal domein.

In het advies van de NOvA wordt aandacht gevraagd voor de zorg dat gemeenten het wettelijk noodzakelijkheidscriterium verschillend toepassen, wat tot willekeur zou kunnen leiden. Ook is volgens de NOvA niet duidelijk welk rechtsmiddel openstaat tegen een afwijzend besluit op grond van dit criterium. Het kabinet wijst op de jurisprudentie die is ontstaan naar aanleiding van gerechtelijke procedures tegen afwijzende besluiten op grond van dit criterium. Het plan van aanpak is een besluit, waartegen bezwaar en beroep openstaat. In de praktijk wordt daar ook gebruik van gemaakt. Het kabinet herkent daarom de geschetste onduidelijkheid niet. Noch herkent het kabinet dat sprake zou zijn van willekeur. De brede ondersteuning ziet op het verlenen van maatwerk in individuele gevallen op basis van individuele omstandigheden. Wat noodzakelijk is kan per geval verschillen. Het is de bevoegdheid van het college om te bepalen wat in het individuele geval noodzakelijk is.

Na afloop van de regeling is het regulier sociaal domein volgens de NOvA niet afdoende, zeker niet in het buitenland. De NOvA acht het voorts niet duidelijk in welke gevallen de wens om brede ondersteuning na de einddatum leidt tot ondersteuning op basis van de brede ondersteuning en wanneer op basis van het regulier sociaal domein. In reactie hierop merkt het kabinet het volgende op. Het regulier sociaal domein is beschikbaar voor alle inwoners van Nederland. De integrale en brede manier van ondersteuning vanuit de brede ondersteuningsregeling bestaat sinds 2020 en is als tijdelijke regeling bedoeld. De totale looptijd van deze regeling zal met de voorgenomen einddatum minimaal negen jaar zijn. Daarmee hebben alle rechthebbenden voldoende tijd en mogelijkheden tot hun beschikking gehad om er gebruik van te maken. Voorts merkt het kabinet op dat binnen de Europese Unie vaak vergelijkbare sociale voorzieningen beschikbaar zijn als in Nederland. Daarbuiten verschillen de mogelijkheden per land; dat is inherent aan het wonen in een ander land dan Nederland.

Daarnaast acht de NOvA het niet duidelijk wat kenbaar maken inhoudt. Het kabinet wijst op de inleiding van het algemeen deel van deze toelichting en de artikelsgewijze toelichting waarin staat beschreven dat kenbaar maken aansluit bij de huidige manieren waarop een rechthebbende diens wens kan uiten om gebruik te willen maken van de brede ondersteuning. Hier zijn geen vormvereisten aan verbonden, om de toegang zo laagdrempelig mogelijk te maken voor de rechthebbende.

Voorts verzoekt de NOvA tot het opnemen van een hardheidsclausulebepaling in het wetsvoorstel. In reactie hierop wijst het kabinet op artikel 9.1 van de Wht, waarin een hardheidsclausule staat. Daar de artikelen die zien op de brede ondersteuning in Nederland en in het buitenland daarin worden genoemd en de wijzigingen uit dit wetsvoorstel op die artikelen zien, ziet de hardheidsclausule ook op de voorgenomen einddatum.

De NOvA toont begrip voor de wens om de termijnen voor de brede ondersteuning in het buitenland te harmoniseren met die in Nederland, maar vraagt wel aandacht voor de omstandigheid dat er soms meer tijd nodig is in het buitenland om te kunnen reageren. Het kabinet onderschrijft dat de omstandigheden in het buitenland anders van aard kunnen zijn dan die in Nederland. In de voorgenomen termijnen heeft het kabinet daar rekening mee gehouden door voor het opstellen van het plan van aanpak na het eerste gesprek een termijn van twaalf weken in plaats van acht weken voor te schrijven.

De NOvA vraagt verder waarom er geen overgangsrecht is geregeld voor de brede ondersteuning in Nederland. Het kabinet wijst er in reactie hierop op dat termijnen worden geïntroduceerd voor de ondersteuning in het buitenland. Voor Nederland worden er geen veranderingen aangebracht in lopende plannen van aanpak, daarom is geen overgangsrecht vereist.

De Oudercommissie vraagt aandacht voor de mogelijkheid van een flexibele einddatum die verbonden is aan het afronden van het financieel herstel in individuele gevallen. Volgens de Oudercommissie kunnen sommige ouders pas met hun emotioneel herstel beginnen als het financieel herstel is afgerond. Voorts vraagt de Oudercommissie aandacht voor het gegeven dat de overheid de rechthebbenden niet mag loslaten, maar altijd betrokkenheid moet blijven tonen en verantwoordelijkheid moet blijven nemen voor de problematiek die een deel van deze rechthebbenden kent. Dat betekent ook psychosociale zorg mogelijk maken, ook op de langere termijn. Het kabinet merkt in reactie hierover op dat het de verschillende behoeften onder de rechthebbenden onderkent (zie ook paragraaf 2.3). Financieel herstel en de brede ondersteuning kennen eigen doelen en zijn niet volgordelijk bedoeld. De brede ondersteuning is tijdelijk van aard en zal een looptijd van minimaal negen jaar kennen op basis van de voorgenomen einddatum. Het kabinet werkt hard aan het halen van de kabinetsdoelstelling dat alle gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie en daarvoor een onderbouwde aanvraag hebben gedaan, uiterlijk eind 2027 een voorstel voor afronding hebben gekregen. Bovendien is rekening gehouden met de rechthebbenden wiens rechtspositie pas op een later moment komt vast te staan. Indien de gedupeerdheid van de ouder minder dan zes maanden voor de voorgenomen einddatum wordt vastgesteld of de rechtspositie van diens ex-partner, kind of de nabestaande, dan voorziet het wetsvoorstel in een termijn van zes maanden om kenbaar te maken te willen starten met de brede ondersteuning, nadat de rechtspositie is komen vast te staan. Hiermee houdt het kabinet rekening met die gevallen waarin de rechthebbende nog geen duidelijkheid heeft over diens rechten. Het kabinet merkt voorts op dat zowel het kabinet als gemeenten zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid voor de rechthebbenden, zowel ten aanzien van de ouders als hun kinderen. Zo is in 2026 een landelijk steunpunt voor mentaal welzijn van start gegaan (SamenVerder), waar rechthebbenden terecht kunnen voor ondersteuning bij psychosociale vragen of passende hulp bij mentaal welzijn. Gemeenten verkennen al hoe zij de kennis van en over de rechthebbenden ook op de langere termijn kunnen behouden. Daarin zal het landelijk steunpunt een ondersteunende rol verzorgen voor gemeenten. Het steunpunt zal ook voorzien in een langdurige kennistaak, in verbinding met het regulier zorg- en sociaal domein. Dit houdt in dat kennis rondom trauma- en cultuursensitieve communicatie en begeleiding, specifiek gericht op de gevolgen van de toeslagenaffaire, beschikbaar blijft en actief wordt gedeeld met onder andere gemeenten.

De Oudercommissie wijst op het belang van een goede communicatie over de rechten en plichten ten aanzien van de brede ondersteuning. En vraagt om een goede voorbereiding op eventuele piekmomenten in de uitvoering van de regeling, waaronder het verlengen van de regeling die de brede ondersteuning voor gemeenten financiert. Het kabinet onderkent het belang van goede communicatie over de einddatum naar de rechthebbenden. Daarom is het Ministerie van Financiën – in samenwerking met UHT en de VNG – in 2026 begonnen met het verspreiden van flyers over de brede ondersteuning, het benutten van de verschillende sociale mediakanalen en online communities hiervoor en zal ook de voorgenomen einddatum op meerdere momenten en via verschillende kanalen gecommuniceerd worden. Zoals met de VNG is afgesproken, wordt de ministeriële regeling verlengd die de brede ondersteuning voor gemeenten financiert, zodat duidelijkheid en rechtszekerheid aan gemeenten wordt geboden over de financiering van de brede ondersteuning in Nederland.

In de anoniem ingediende consultatiereactie wordt opgemerkt dat het instellen van een deadline onmenselijk is. Er zou een flexibele einddatum moeten komen en een hardheidsclausule mogelijk moeten zijn. In reactie hierop merkt het kabinet op dat het niet onderschrijft dat een einddatum onmenselijk zou zijn. De brede ondersteuning zal eind 2027 zeven jaar hebben bestaan en loopt daarna nog in ieder geval twee jaar door, gedurende de looptijd van de ondersteuning. Het enkele feit dat rechthebbenden voor de voorgenomen einddatum van 31 augustus 2027 kenbaar moeten maken dat zij gebruik willen maken van de brede ondersteuning maakt dit niet anders. Hierboven is ingegaan op de rol van de hardheidsclausule.

11. Uitvoering

De Dienst Toeslagen (UHT) heeft met een uitvoeringstoets en de VNG en het OTB hebben met een quick scan de uitvoering van dit wetsvoorstel beoordeeld. De uitvoeringstoets en de quick scans worden hieronder toegelicht.

UHT concludeert op basis van haar uitvoeringstoets dat het wetsvoorstel uitvoerbaar is en geen gevolgen heeft voor haar organisatie. UHT verwacht dat de einddatum duidelijkheid geeft over de looptijd van de brede ondersteuning. Wel verwacht UHT dat de einddatum tot onrust zal leiden onder rechthebbenden, gelet op ervaringen binnen de hersteloperatie met andere einddata. UHT zal via haar eigen communicatiekanalen aandacht besteden aan de einddatum. UHT zal voorts haar kennis en kunde over verschoonbare termijnoverschrijding delen met de VNG, opdat de VNG hier eigen beleid op kan ontwikkelen samen met gemeenten. In reactie hierop merkt het kabinet op dat het zich kan vinden in de conclusies van UHT over de uitvoeringsconsequenties en de voorgenomen acties.

De VNG concludeert op basis van haar quick scan dat de voorgenomen einddatum voor de brede ondersteuning uitvoerbaar is voor gemeenten. Wel vraagt zij aandacht voor een toename in het aantal rechthebbenden dat gebruik zal willen maken van de brede ondersteuning, met een piekbelasting voor de einddatum. Het aantal aanmeldingen en de spreiding daarvan valt niet te voorspellen, wat het lastig maakt voor gemeenten om zich daar goed op voor te bereiden. Een deel van de rechthebbenden dat wel hulp nodig heeft, maar zich daar niet voor meldt, zal proactief benaderd moeten worden om hen te stimuleren hulp te zoeken. Dit geldt specifiek voor jongvolwassenen, maar ook voor ex-partners en sommige gedupeerde ouders. Gemeenten hebben geen zicht op welke rechthebbenden zich al hebben gemeld en merken in de quick scan op dat met name de meest kwetsbare rechthebbenden moeilijk te bereiken zijn. Het kabinet onderschrijft de conclusie van de VNG dat de einddatum – conform de bestuurlijke afspraak – uitvoerbaar en haalbaar is. Verder merkt het kabinet in reactie op de quick scan van de VNG op dat ook het kabinet behoefte heeft aan data over hoeveel rechthebbenden ondersteuning hebben ontvangen vanuit de brede ondersteuning, maar nu gemeenten uitsluitend het aantal plannen van aanpak bijhouden en niet het aantal personen waarop die plannen zien, zijn die gegevens niet beschikbaar. Het kabinet deelt de noodzaak dat rechthebbenden die hulp nodig hebben vanuit de brede ondersteuning die hulp ook moeten krijgen in aanloop naar de einddatum. Daarom is het kabinet al halverwege 2026 met communicatie acties gestart, onder meer in de vorm van flyers. Samen met de betrokken ketenpartners, zoals UHT en gemeenten zelf, wil het kabinet regelmatig aandacht besteden aan de mogelijkheid van brede ondersteuning, zodat rechthebbenden die hier behoefte aan hebben, dat voor de einddatum kenbaar kunnen maken. Veel gemeenten benaderen gedupeerde ouders al actief op basis van gegevens van UHT. Het kabinet blijft zich er de komende tijd hard voor maken dat gemeenten deze proactieve benadering doorzetten en waar mogelijk intensiveren. Het kabinet faciliteert dit onder meer door de benodigde menskracht te financieren. Ook de bestuurlijk regisseur bekijkt hoe de toeleiding naar de brede ondersteuning nog verder verbeterd kan worden. Voor het contact leggen met jongvolwassenen onderzoekt het kabinet de mogelijkheden om hen beter te bereiken, onder meer door gegevensdeling tussen UHT en gemeenten.[15]

Gemeenten vragen verder aandacht voor de door hen verwachte belasting van het regulier sociaal domein na afloop van de brede ondersteuningsregeling, zonder extra financiering vanuit het Rijk. In reactie hierop merkt het kabinet het volgende op. Een deel van de rechthebbenden was ook al voor de onterechte terugvorderingen van de Belastingdienst in zicht bij gemeenten en kreeg soms ook al ondersteuning vanuit het regulier sociaal domein. Voor sommige rechthebbenden geldt dat zij voor de lange termijn ondersteuning nodig zullen hebben. Voor een deel van de rechthebbenden geldt dit niet, omdat zij al voldoende ondersteuning hebben gekregen of dat helemaal niet nodig hebben. Het gaat dan ook om maatwerk, met oog voor de individuele behoeften van de rechthebbenden. Om dit zorgvuldig in te richten, heeft het kabinet de bestuurlijk regisseur gevraagd om samen met gemeenten te adviseren over de overgang van de brede ondersteuning naar het regulier sociaal domein.

Tot slot vragen gemeenten aandacht voor de noodzaak van het opstellen van eenduidig beleid voor rechthebbenden die zich na de einddatum nog melden. In reactie hierop wijst het kabinet erop dat het wetsvoorstel voorziet in toegang voor rechthebbenden wiens rechtspositie korter dan zes maanden voor of pas na de einddatum is komen vast te staan. Zij hebben vanaf het vaststellen van hun rechtspositie zes maanden de tijd om hun wens kenbaar te maken om gebruik te willen maken van de brede ondersteuning. Daarnaast kunnen gemeenten gebruikmaken van de hardheidsclausule in de Wht. Binnen de brede ondersteuning is het oordeel van de gemeentelijke professional altijd leidend geweest, omdat deze het dichtst bij de gedupeerde of getroffene staat en de specifieke situatie daarmee het best kan beoordelen. Het college heeft deze ruimte ook bij het beoordelen of er in een specifieke situatie sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding. Daarnaast kunnen gemeenten gemeenschappelijk beleid ontwikkelen over verschoonbare termijnoverschrijdingen.

Het OTB vraagt aandacht voor het onderscheid in ondersteuning in Nederland door gemeenten en in het buitenland door het OTB en verzoekt om hier in de toelichting nader op in te gaan. Het OTB vraagt verder om een nadere duiding van wat het eerste gesprek behelst en wat het verschil is tussen de financiële tegemoetkoming voor materiële goederen versus de immateriële goederen. Voorts vraagt het OTB om duidelijkheid over wat de looptijd behelst na de twee jaarstermijn van het nog kunnen aanpassen van het plan van aanpak. Het OTB uit de zorg dat de termijn van zes maanden de relatie tussen de rechthebbende en het OTB onder druk kan zetten. In reactie hierop merkt het kabinet op dat in de paragrafen 4.3.1 tot en met 4.3.3 hier een nadere toelichting op is gegeven, in reactie op de vragen van het OTB. Naar aanleiding van de vragen van het OTB heeft het kabinet de desbetreffende wetsartikelen aangepast, om te verduidelijken dat de zes maanden termijn voor het doen van een financiële tegemoetkoming uitsluitend dient voor het verstrekken van materiële voorzieningen. Na die zes maanden (en binnen de maximale twee jaarstermijn) kunnen uitsluitend nog financiële tegemoetkomingen worden verstrekt voor immateriële voorzieningen. Het kabinet herkent de zorg van het OTB

[15] Ook naar aanleiding van de motie van het lid Mathlouti, Kamerstukken II 2025–26, 36 708, nr. 93.

niet dat de termijn van zes maanden voor het doen van financiële tegemoetkomingen voor materiële voorzieningen de relatie met de rechthebbende onder druk zou zetten. De ervaring in Nederland leert juist dat de focus van de ondersteuning hiermee op de hulpverlening komt te liggen. Het kan voorkomen dat er belemmeringen zijn om die hulpverlening te starten of uit te voeren, bijvoorbeeld omdat een laptop nodig is om een opleiding te kunnen volgen. Die belemmeringen kunnen bij de start van de ondersteuning worden geïdentificeerd. De ondersteuning is erop gericht om de rechthebbende te helpen om weer eigen regie over het leven te krijgen, bijvoorbeeld om op termijn het onderhoud van de eigen woning te kunnen dragen. De ondersteuning is er niet op gericht om gedurende een langere periode elke belemmering in diens leven weg te nemen, omdat dit niet bijdraagt aan het ervaren van eigen regie van rechthebbenden.

Voorts vraagt het OTB om nader toe te lichten waarom de positie van kinderen van gedupeerde ouders of ex-partners in het buitenland ongewijzigd blijft ten opzichte van de huidige situatie. In reactie hierop merkt het kabinet het volgende op. In Nederland hebben op grond van de Wht kinderen van erkend gedupeerde ouders of hun ex-partners zelfstandig toegang tot brede ondersteuning. In het buitenland geldt op grond van de Wht dat kinderen als onderdeel van het gezin brede ondersteuning ontvangen. Kinderen zijn als onderdeel van het gezin naar het buitenland verhuist en kunnen daarmee brede ondersteuning samen met het gezin ontvangen. In sommige gevallen is dat echter niet mogelijk. Op grond van de Wht kan een dergelijk kind (vaak inmiddels een (jong)volwassene) een verzoek doen tot toepassing van de hardheidsclausule. Dan wordt beoordeeld of het kind voor de peildatum van 31 december 2021 is geëmigreerd en of het kind niet mee kan met het plan van aanpak van de ouder. Dat kan bijvoorbeeld zijn als de ouder ondertussen is geremigreerd naar Nederland en het kind in het buitenland woonachtig is gebleven.

Daarnaast uit het OTB de wens om het mogelijk te blijven maken dat er subplannen mogelijk zijn binnen één plan van aanpak voor een gezin. Het kabinet herkent deze behoefte en kan bevestigen dat dit mogelijk blijft. In sommige gevallen hebben verschillende leden van een gezin verschillende behoeften aan ondersteuning. Zo kan de situatie, zoals het OTB heeft vermeld, zich voordoen waarin een deel van het gezin naar Nederland wil remigreren en een ander deel zich duurzaam in het buitenland wil vestigen. Binnen één plan van aanpak kunnen dan verschillende subplannen met bijbehorende doelen en ondersteuning worden opgesteld.

Het OTB is van mening dat de voorgestelde termijnen niet eenduidig in elkaar ingrijpen en dat begrippen als nieuwe start niet helder zijn. Het kabinet wijst erop dat vergelijkbare termijnen sinds januari 2025 in de Wht zijn opgenomen voor de brede ondersteuning in Nederland. Gemeenten kunnen met deze termijnen in de uitvoering structuur en uitleg bieden aan rechthebbenden over binnen welke termijnen welke stappen worden gezet. Het kabinet realiseert zich dat het wetsvoorstel op een aantal onderdelen een wijziging in de uitvoering van het OTB vergt. Het kabinet vindt duidelijkheid in het proces wenselijk – waar ook het OTB in de quickscan op wijst – en daaraan voldoet het kabinet met het introduceren van deze termijnen. Het begrip van een nieuwe start is al een bestaand begrip in de Wht. Hiermee wordt bedoeld dat een rechthebbende weer regie over het eigen leven kan krijgen. In hoofdstuk I wordt hier nader op ingegaan.

Het OTB maakt verder een vergelijkbare observatie als de NOvA over de sociale voorzieningen in het buitenland en wijst erop dat niet duidelijk is wat een zorgvuldige afronding behelst. In reactie hierop verwijst het kabinet voor de eerste observatie naar hoofdstuk 10, in reactie op het advies van de NOvA. Verder wijst het kabinet erop dat de term zorgvuldig gangbaar is in het bestuursrecht en binnen de overheid, zowel de rijksoverheid als lokale overheden. Dit betekent onder meer dat waar mogelijk afspraken worden gemaakt met lokale overheden, zoals met het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het kabinet gaat echter niet over de voorzieningen in andere landen, zowel binnen als buiten de EU.

Het OTB verwacht dat de wetswijziging tot meer bezwaar- en beroepschriften kan leiden, doordat de plannen van aanpak een besluit zijn. In reactie hierop merkt het kabinet op dat de plannen van aanpak – net als in Nederland – altijd al een besluit zijn geweest, aangezien het gaat om een beslissing van een bestuursorgaan gericht op een rechtsgevolg voor de aanvrager. Daartegen staan ook nu al rechtsmiddelen open, waardoor de rechthebbende rechtsbescherming geniet. Het kabinet onderschrijft daarom de verwachte stijging niet.

12. Evaluatie

Het doel van deze wetswijziging is om duidelijkheid te bieden over een zorgvuldige afbouw van de brede ondersteuning in Nederland en het buitenland en om de brede ondersteuning in het buitenland te harmoniseren met die in Nederland. Een evaluatie van de Wht is voorzien in 2027. Evaluatie van de brede ondersteuning is hiervan een onderdeel.

II Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Artikel I, onderdeel A (artikel 2.15 van de Wet herstelloperatie toeslagen)

Artikel 2.15 Wht regelt de ondersteuning en vergoedingen in het buitenland voor een erkend gedupeerde aanvrager van kinderopvangtoeslag en diens partner en het kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een van beiden. Met deze wijziging wordt voorgesteld de voorwaarden, termijnen en werkprocessen voor het verlenen van brede ondersteuning in het buitenland, waar mogelijk, te harmoniseren met de in Nederland te verlenen brede ondersteuning door gemeenten (artikel 2.21 Wht). Het totaalpakket aan voorgestelde aanpassingen voorziet in meer eenduidigheid voor gedupeerden, versterkte uitvoerbaarheid, rechtszekerheid en harmonisatie. De voorgestelde wijzigingen in artikel 2.15 Wht dienen steeds in directe onderlinge samenhang gelezen te worden met de andere relevante artikelen die gaan over de brede ondersteuning in het buitenland (artikelen 2.15a en 2.15b Wht) en de brede ondersteuning door gemeenten (artikel 2.21 Wht).

Voorgesteld wordt aan artikel 2.15, eerste lid, Wht een onderdeel toe te voegen dat het vereiste introduceert dat brede ondersteuning op grond van artikel 2.15, Wht uitsluitend wordt verleend indien de aanvrager van kinderopvangtoeslag uiterlijk op 31 augustus 2027 kenbaar heeft gemaakt dat hij gebruik wenst te maken van die ondersteuning. Op deze uiterste datum is een uitzondering van toepassing indien de beschikking tot het toepassen van een herstelmaatregel als bedoeld in artikel 2.7 Wht een dagtekening heeft van na 28 februari 2027. In dat geval moet de aanvrager uiterlijk binnen zes maanden na dagtekening van die beschikking kenbaar hebben gemaakt dat hij gebruik wenst te maken van de brede ondersteuning.

Voor de ondersteuningsregelingen in de artikelen 2.15a, 2.15b en 2.21 Wht wordt dezelfde einddatum voorgesteld voor het kenbaar maken dat men daar gebruik van wenst te, inclusief de uitzondering voor beschikkingen[16] met een dagtekening van na 28 februari 2027. De rechthebbenden op de ondersteuning hebben aldus altijd minimaal zes maanden na die beschikking de tijd hebben hun wens te uiten.

Het hiervoor genoemde kenbaar maken door de aanvrager van kinderopvangtoeslag kan door mondeling of schriftelijk in positieve zin te reageren op het ambtshalve aanbod van de Minister van Financiën (in het geval van woonachtig zijn in het buitenland). In de praktijk kunnen rechthebbenden op de brede ondersteuning ook bij de UHT aangeven dat zij gebruik willen maken van de brede ondersteuning. Als de rechthebbende aan UHT toestemming verleent om diens gegevens te delen met het OTB, deelt UHT die met het OTB. Deze beide vormen zullen gelden als het kenbaar maken gebruik te willen maken van de brede ondersteuning. Dit kenbaar maken geschiedt tijdig indien dit uiterlijk op 31 augustus 2027 is gebeurd. Het is daarmee voor de tijdigheid dus niet vereist dat al een eerste gesprek over de hulpvraag heeft plaatsgevonden of direct plaatsvindt of een plan van aanpak is opgesteld. Deze stappen volgen na het tijdig kenbaar maken.

Met de voorgestelde wijziging van artikel 2.15, tweede lid, Wht, wordt geregeld dat een financiële tegemoetkoming voor een materiële voorziening uitsluitend wordt verstrekt indien deze naar het oordeel van de Minister van Financiën noodzakelijk is voor het maken van een nieuwe start. Hiermee wordt het noodzakelijkheidscriterium uit het bestaande artikel 2.21, vierde lid, Wht overgenomen voor de beoordeling van tegemoetkomingen voor een materiële voorziening in het buitenland. Daarnaast volgt uit het voorgestelde artikel 2.15, vijfde lid, Wht dat financiële tegemoetkomingen voor een materiële voorziening moeten worden toegekend binnen zes maanden na het eerste gesprek tussen de aanvrager van kinderopvangtoeslag en de Minister van Financiën waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld. Hiermee wordt aansluiting gezocht bij de evenknie in de regeling voor verlening van brede ondersteuning in de vorm van een of meer materiële voorzieningen in Nederland (artikel 2.21, lid 4a, Wht). De reden voor het verschil in terminologie, te weten ‘materiële voorziening’ en ‘financiële tegemoetkoming’, is dat een gemeente in sommige gevallen zelf kan voorzien in de materiële voorziening, zoals vervangend witgoed, apparatuur en dergelijke, en dat bij de brede ondersteuning in het buitenland alleen de kosten vergoed kunnen worden. In het voorgestelde artikel 2.15, tweede lid, Wht wordt door de terminologie ‘materiële voorziening’ en ‘financiële

[16] In geval van artikel 2.15a Wht gaat het om de beschikking tot compensatie als bedoeld in artikel 2.14h, eerste lid, Wht. In geval van artikel 2.15b Wht gaat het om de beschikking tot compensatie of tegemoetkoming, kwijtschelding van bestuursrechtelijke schulden of overneming en betaling van privaatrechtelijke schulden van de gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.9a Wht. In geval van artikel 2.21 Wht gaat het om de beschikking tot het toepassen van een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 2.12 Wht, compensatie als bedoeld in artikel, 2.14h, eerste lid, Wht, compensatie of tegemoetkoming, kwijtschelding van bestuursrechtelijke schulden of overneming en betaling van privaatrechtelijke schulden van de gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.9a of 2.9b Wht.

tegemoetkoming' te combineren benadrukt dat het gaat om de vergoeding van de kosten van deze materiële voorzieningen, conform de huidige werkwijze bij het verlenen van brede ondersteuning in het buitenland.

Voorgesteld wordt om de termijn van het kenbaar maken van een remigratiewens (binnen drie maanden na het ambtshalve aanbod) in artikel 2.15, derde lid, Wht in lijn te brengen met de termijn voor het opstellen van het plan van aanpak (binnen twaalf weken na het eerste gesprek tussen de aanvrager en de Minister van Financiën). Dit sluit aan op de voorgestelde introductie van een vaste termijn voor het opstellen van een plan van aanpak in artikel 2.15, vierde lid, Wht en de voorgestelde termijn van twee jaar voor de realisatie van remigratie in artikel 2.15, vijfde lid, Wht. Voor de artikelen 2.15a en 2.15b Wht worden overeenkomstige wijzigingen voorgesteld. Doordat wordt voorgesteld in artikel 2.15, vierde lid, Wht te regelen dat een plan van aanpak moet worden opgesteld binnen twaalf weken na het eerste gesprek waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld en dat de remigratie-ondersteuning op basis van het plan van aanpak wordt verleend, is er een koppeling ontstaan tussen het eerste gesprek en het plan van aanpak. De wens tot remigratie moet binnen twaalf weken na het eerste gesprek geuit zijn. Het kan zich echter voordoen dat het plan van aanpak eerder dan twaalf weken na het eerste gesprek is opgesteld. Doordat een aparte termijn van twaalf weken voor de wens tot remigratie wordt voorgesteld in artikel 2.15, derde lid, Wht, kan in dit geval ook na het opstellen van het initiële plan van aanpak de wens tot remigratie worden geuit en kan deze door middel van een wijziging van het plan van aanpak alsnog worden toegevoegd op grond van het voorgestelde artikel 2.15, vierde lid, Wht. Na het verstrijken van de termijn van twaalf weken voor uiting van de remigratiewens, kan remigratie niet meer als doel van de brede ondersteuning worden opgenomen in het plan van aanpak.

De in artikel 2.15, vierde lid, Wht voorgestelde termijn voor het opstellen van het plan van aanpak van twaalf weken na het eerste gesprek tussen de aanvrager van kinderopvangtoeslag en de Minister van Financiën waarin de hulpvraag is vastgesteld, sluit wat betreft de bewoording aan bij het bepaalde in artikel 2.21, vierde lid, Wht, waarin voor brede ondersteuning door gemeenten ook een termijn voor het opstellen van het plan van aanpak wordt gegeven. De in artikel 2.15, vierde lid, Wht voorgestelde termijn van twaalf weken wijkt af van de termijn van acht weken, bedoeld in artikel 2.21, vierde lid, Wht. Voor de onderbouwing hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.3.1 van het algemeen deel van deze memorie. De voorgestelde termijn voor het opstellen van het plan van aanpak van twaalf weken na het eerste gesprek tussen de aanvrager van kinderopvangtoeslag en de Minister van Financiën waarin de hulpvraag is vastgesteld, wordt ook voorgesteld voor de andere ondersteuningsregelingen in het buitenland in de artikelen 2.15a, vierde lid, en 2.15b, vierde lid, Wht.

Tevens wordt in artikel 2.15, vierde lid, Wht voorgesteld een maximale termijn op te nemen voor het wijzigen van het plan van aanpak van twee jaar na het eerste gesprek tussen de aanvrager van kinderopvangtoeslag en de Minister van Financiën. Dit sluit aan bij een voorgestelde vergelijkbare bepaling in artikel 2.21, lid 4b, Wht. Een wijziging van het plan van aanpak vindt plaats op dezelfde wijze als waarop deze oorspronkelijk is opgesteld. Dat wil zeggen op basis van overleg met de rechthebbende op de ondersteuning (in geval van artikel 2.15, Wht de aanvrager van kinderopvangtoeslag, in geval van artikel 2.15a, Wht de ex-partner, in geval van artikel 2.15b, Wht de partner of het kind van de overleden aanvrager kinderopvangtoeslag en in geval van artikel 2.21 Wht de rechthebbenden, bedoeld in artikel 2.21, eerste lid, onderdelen a tot en met e, Wht).

Voorgesteld wordt om in artikel 2.15 Wht, onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid, een lid in te voegen dat regelt dat een toekenning van een financiële tegemoetkoming, bedoeld in artikel 2.15, tweede lid, Wht, binnen zes maanden na het eerste gesprek plaatsvindt. Hiermee wordt aangesloten bij het bepaalde in artikel 2.21, lid 4a, Wht ten aanzien van de toekenning van een materiële voorziening door de gemeente. Zie voor het verschil tussen materiële voorziening en financiële tegemoetkoming de artikelsgewijze toelichting bij de voorgestelde wijziging van artikel 2.15, tweede lid, Wht.

Met de voorgestelde wijziging van artikel 2.15, zesde lid (nieuw), Wht wordt bepaald dat alleen recht op vergoeding van remigratiekosten bestaat indien de remigratie plaatsvindt binnen twee jaar na het eerste gesprek tussen de aanvrager van kinderopvangtoeslag en de Minister van Financiën. Op basis van de huidige wettekst is dit nog één jaar na het opstellen van het plan van aanpak. Hiermee wordt beoogd beter aan te sluiten op de praktijkproblematiek (waaronder het vinden van passende huisvesting) en de verschillende (soms langere) doorlooptijden die in de praktijk worden geconstateerd, zoals toegelicht in paragraaf 4.3.4 van het algemeen deel van deze memorie.

Het voorgestelde artikel 2.15, zevende lid, Wht regelt dat de brede ondersteuning wordt beëindigd zodra naar het oordeel van de Minister van Financiën de aanvrager van kinderopvangtoeslag een nieuwe start heeft kunnen maken. De brede ondersteuning wordt verleend aan de aanvrager, maar dient ook ten behoeve van diens partner en het kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een van beiden op grond van artikel 2.15, eerste lid, Wht. Het plan van aanpak wordt opgesteld in overleg met

de aanvrager van kinderopvangtoeslag, waarin ook doelen voor diens partner en het kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een van beiden kunnen worden opgenomen. Het voorgestelde artikel 2.15, zevende lid, Wht spreekt over de beëindiging van de brede ondersteuning ten behoeve van de aanvrager, maar indien de doelen in het plan van aanpak ook op de partner van de aanvrager en het kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een van beiden zien, wordt de brede ondersteuning beëindigd ten aanzien van zowel de aanvrager als diens partner en het kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een van beiden zodra naar het oordeel van de Minister van Financiën de aanvrager een nieuwe start heeft kunnen maken.

Artikel I, onderdeel B (artikel 2.15a van de Wet hersteloperatie toeslagen)

Artikel 2.15a, Wht regelt de ondersteuning en vergoedingen in het buitenland voor een gedupeerde ex-partner van een aanvrager kinderopvangtoeslag en diens partner, diens kind, pleegkind of voormalig pleegkind. De voorgestelde wijzigingen in artikel I, onderdeel A, zijn inhoudelijk identiek aan de voorgestelde wijzigingen in artikel I, onderdeel B, maar dan toegesneden op de betreffende doelgroep: een ex-partner en diens partner, diens kind, pleegkind of voormalig pleegkind. Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen van artikel 2.15a Wht wordt daarom verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de voorgestelde wijzigingen van artikel 2.15 Wht.

Artikel I, onderdeel C (artikel 2.15b van de Wet hersteloperatie toeslagen)

Artikel 2.15b Wht regelt de ondersteuning en vergoedingen in het buitenland voor de partner van een overleden aanvrager kinderopvangtoeslag, diens partner, diens kind, pleegkind of voormalig pleegkind of het kind van een overleden aanvrager kinderopvangtoeslag. De voorgestelde wijzigingen in artikel I, onderdelen A en B, zijn inhoudelijk identiek aan de voorgestelde wijzigingen in artikel I, onderdeel C, maar dan toegesneden op de betreffende doelgroep: de partner van een overleden aanvrager, diens partner, diens kind, pleegkind of voormalig pleegkind of het kind van een overleden aanvrager kinderopvangtoeslag, indien de partner of het kind van de overleden aanvrager kinderopvangtoeslag in aanmerking komt voor compensatie of tegemoetkoming, kwijtschelding van bestuursrechtelijke schulden of overneming en betaling van privaatrechtelijke schulden van de gedupeerde aanvrager kinderopvangtoeslag als bedoeld in artikel 2.9a Wht, onderscheidenlijk artikel 2.9b Wht. Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen van artikel 2.15b Wht wordt daarom verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de voorgestelde wijzigingen van artikel 2.15 Wht.

Redactioneel bevat artikel I, onderdeel C, een verschil ten opzichte van artikel I, onderdelen A en B. Artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel a, Wht, dat gaat over de ondersteuning voor de partner van de overleden aanvrager kinderopvangtoeslag en diens gezin, kent ter zake van de redactie een onderverdeling met twee subonderdelen 1° en 2°. De voorgestelde einddatum van uiterlijk 31 augustus 2027 voor het kenbaar maken dat men gebruik wil maken van de brede ondersteuning wordt aan deze opsomming toegevoegd als subonderdeel 3°, evenals de aan de einddatum gekoppelde uitzondering van tot zes maanden na de dagtekening van de beschikking welke toegang biedt tot de brede ondersteuning.

In het huidige artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel b, Wht, dat gaat over de ondersteuning in het buitenland voor een kind van de overleden aanvrager kinderopvangtoeslag, is geen onderverdeling gemaakt met subonderdelen, maar zijn de voorwaarden die bij artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel a, Wht als subonderdelen zijn beschreven, onderdeel van de lopende tekst van artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel b, Wht. Met de voorgestelde wijziging van artikel 2.15b, eerste lid, onderdeel b, Wht wordt de redactie gelijk gemaakt aan deze van genoemd onderdeel a met subonderdelen en wordt de voorgestelde einddatum van uiterlijk 31 augustus 2027 voor het kenbaar maken dat men gebruik wil maken van de brede ondersteuning aan deze opsomming toegevoegd als subonderdeel 3°, evenals de aan de einddatum gekoppelde uitzondering van tot zes maanden na de dagtekening van de beschikking welke toegang biedt tot de brede ondersteuning.

Artikel I, onderdeel D (artikel 2.21 van de Wet hersteloperatie toeslagen)

Artikel 2.21 Wht regelt de brede ondersteuning door gemeenten (in Nederland) voor de aanvrager van kinderopvangtoeslag, een kind, pleegkind of voormalig pleegkind van een aanvrager van kinderopvangtoeslag, een ex-partner van een aanvrager van kinderopvangtoeslag en een partner of kind van een overleden aanvrager van kinderopvangtoeslag. De voorgestelde wijzigingen uit artikel I, onderdelen A, B en C, zijn grotendeels gemodelleerd naar de reeds bestaande bepalingen in artikel 2.21 Wht. De voorgestelde wijzigingen in artikel 2.21 Wht beperken zich zodoende tot het introduceren van de einddatum en het bepalen dat een wijziging van het plan van aanpak mogelijk is tot uiterlijk twee jaar nadat het eerste gesprek waarin de hulpvraag is vastgesteld tussen de rechthebbende op de brede ondersteuning en het college heeft plaatsgevonden.

Voorgesteld wordt in de aanhef van artikel 2.21, eerste lid, Wht een einddatum te introduceren, namelijk 31 augustus 2027, waarop betrokkene uiterlijk kenbaar kan maken gebruik te willen maken van de brede ondersteuning. Deze uiterste datum geldt voor alle rechthebbenden op de brede ondersteuning als bedoeld in artikel 2.21, eerste lid, onderdelen a tot en met e, Wht. Het kenbaar maken kan door mondeling of schriftelijk in positieve zin te reageren op een aanbod of ambtshalve brede ondersteuning door de gemeente waar een persoon als bedoeld in artikel 2.21, eerste lid, Wht ingezetene van is. In de praktijk kunnen rechthebbenden op de brede ondersteuning ook bij UHT aangeven dat zij gebruik willen maken van de brede ondersteuning. Hierop wisselt UHT de contactgegevens van de rechthebbende op de brede ondersteuning uit met de gemeente waar deze rechthebbende ingezetene van is, waardoor verder contact over de brede ondersteuning met de betreffende gemeente tot stand komt. Ook komt het voor dat een rechthebbende op de brede ondersteuning op eigen initiatief contact zoekt met de eigen gemeente. Al deze vormen zullen gelden als het kenbaar maken gebruik te willen maken van de brede ondersteuning. Dit kenbaar maken geschiedt tijdig indien dit uiterlijk op 31 augustus 2027 is gebeurd. Het is daarmee voor de tijdigheid dus niet vereist dat al een eerste gesprek over de hulpvraag heeft plaatsgevonden of direct plaatsvindt, of een plan van aanpak is opgesteld. Deze stappen volgen na het tijdig kenbaar maken gebruik te willen maken van de brede ondersteuning.

Voorgesteld wordt na artikel 2.21, eerste lid, Wht, lid 1a en lid 1b in te voegen en niet te vernummeren, omdat een vernummering de kenbaarheid niet ten goede komt. Ook is er niet voor gekozen om een nieuw lid toe te voegen aan het slot van artikel 2.21 Wht, omdat de inhoud van de voorgestelde leden 1a en 1b gekoppeld zijn aan de voorgestelde wijziging van de aanhef van artikel 2.21, eerste lid, Wht. Ook zijn twee aparte leden nodig vanwege een andere opbouw van artikel 2.21, Wht ten opzichte van de artikelen 2.15, 2.15a en 2.15b Wht, en de leesbaarheid van de aanhef, om bij alle personen die recht hebben op de brede ondersteuning, de aan de einddatum gekoppelde uitzondering van tot zes maanden na de dagtekening van de beschikking welke toegang biedt tot de brede ondersteuning, op te nemen. In het voorgestelde artikel 2.21, lid 1a, Wht wordt deze uitzondering voor een aanvrager kinderopvangtoeslag beschreven, in het voorgestelde artikel 2.21, lid 1b, Wht voor een kind, ex-partner, partner van een nabestaande, respectievelijk kind van een nabestaande. Verder wordt verwezen naar de toelichting over de einddatum bij artikel I, onderdeel A.

De voorgestelde wijziging in artikel 2.21, vierde lid, Wht regelt dat het plan van aanpak uiterlijk twee jaar na het eerste gesprek waarin de hulpvraag voor brede ondersteuning is vastgesteld, kan worden gewijzigd. Voor een toelichting op deze wijziging wordt verwezen naar de toelichting op het voorgestelde artikel 2.15, zesde lid, Wht ingevolge artikel I, onderdeel A.

Het huidige artikel 2.21, lid 4b, Wht spreekt over het beëindigen van de brede ondersteuning na twee jaar. Voorgesteld wordt in artikel 2.21, lid 4b, Wht, te laten vervallen dat de brede ondersteuning uiterlijk twee jaar na het eerste gesprek wordt beëindigd. Dit past binnen de redactie van de voorgestelde vergelijkbare bepalingen voor de brede ondersteuning in het buitenland in artikelen 2.15, vierde lid, 2.15a, vierde lid, en 2.15b, vierde lid, Wht. Bij het introduceren van de termijn van twee jaar is het altijd de bedoeling geweest dat deze termijn geldt voor het vaststellen van de aanspraken in het kader van brede ondersteuning. De termijn vormt echter geen belemmering voor de situatie dat voorzieningen die reeds aan de betrokkene zijn toegekend op basis van het plan van aanpak langer doorlopen.[17] Zie voor verdere toelichting het algemeen deel onder 4.3.3. maximale termijn voor financiële tegemoetkoming. Doordat sprake is van een verduidelijking en niet van een inhoudelijke wijziging, wordt geen overgangsrecht voorgesteld, in tegenstelling tot voor de introductie van de wijzigingstermijn van twee jaar voor brede ondersteuning in het buitenland.

Artikel I, onderdeel E (artikel 8.9a van de Wet hersteloperatie toeslagen)

Voorgesteld wordt ter zake van het verlenen van brede ondersteuning in het buitenland een artikel in te voegen dat dient als overgangsrecht, te weten artikel 8.9a Wht. Met de introductie van een wijzigingstermijn van het plan van aanpak van twee jaar verandert (mogelijk) ook de uiteindelijke looptijd van de brede ondersteuning in het buitenland. Zonder specifiek overgangsrecht zou onduidelijkheid kunnen ontstaan over de toepasselijke termijnen bij reeds lopende trajecten op het moment dat het wetsvoorstel tot wet verheven wordt en in werking treedt. Voor de via de Wet aanpassing termijnen en nabestaandenregeling hersteloperatie toeslagen geïntroduceerde termijnen voor de brede ondersteuning in Nederland is al voorzien in overgangsrecht in artikel 8.10 Wht. Daarom wordt voorgesteld te voorzien in vergelijkbaar overgangsrecht voor de introductie van termijnen in het kader van brede ondersteuning in het buitenland.

Voorgesteld wordt dat de voorgestelde aanpassingen van de artikelen 2.15, 2.15a en 2.15b Wht van

[17] Kamerstukken II 2023/24, 36 577, nr. 9, p.9.

toepassing zijn, maar dat voor het bepalen van de start van de diverse termijnen niet wordt aangesloten bij de datum van het eerste gesprek, maar bij de datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel nadat dit voorstel tot wet is verheven. De afwijking heeft dus uitsluitend betrekking op de peildatum die van belang is voor het bepalen van de termijn waarbinnen het plan van aanpak moet zijn opgesteld, de termijn waarbinnen financiële tegemoetkomingen voor materiële voorziening moeten zijn toegekend en de termijn waarbinnen het plan van aanpak gewijzigd kan worden. De aanpassingen die betrekking hebben op de termijn voor het opstellen van het plan van aanpak, hebben geen effect indien het plan van aanpak reeds is opgesteld voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding.

De overige voorgestelde aanpassingen van artikelen 2.15, 2.15a en 2.15b Wht zijn op grond van het voorstel onverkort van toepassing, ook in situaties waarin het proces van brede ondersteuning al is gestart. Uitsluitend het startmoment voor het bepalen van de relevante termijnen wijkt af.

Artikel II

Artikel II regelt de inwerkingtreding van de wet nadat het wetsvoorstel is aangenomen en tot wet is verheven. Het tijdstip van inwerkingtreding, dat voor de verschillende artikelen en onderdelen daarvan kan verschillen, wordt bepaald bij koninklijk besluit.

De Staatssecretaris van Financiën,